

НУБІП України

НУБІП України

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА

РОБОТА

11.02 – МКР. 1740 «С» 2020.11.12 001 ПЗ

АЛІМУРАДОВ СЕЛІМ СЕЙМУРОВИЧ

2021

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Економічний факультет

УДК 336.761:004

ПОГОДЖЕНО **ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ**
 Декан економічного факультету Завідувач кафедри
 організації підприємництва та
 біржової діяльності

Діброва А.Д.

Ільчук М.М.

(підпис)

(підпис)

« » 2021р.

« » 2021р.

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему «Інтернет-трейдинг на біржовому фондовому ринку»

Спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
 (код і назва)

Освітня програма Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
 (назва)

Орієнтація освітньої програми

освітньо-професійна

(освітньо-професійна або освітньо-наукова)

Гарант освітньої програми
 к.е.н., професор

(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Солодкий М.О.

(ПІБ)

Керівник магістерської
 кваліфікаційної роботи

к.е.н., доцент

(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Яворська В.О.

(ПІБ)

Виконав

(підпис)

Алімурадов С.С.

(ПІБ студента)

Київ – 2021

НУБІП України

РЕФЕРАТ

Магістерська кваліфікаційна робота на тему «Інтернет трейдинг на біржовому фондовому ринку» викладена на 77 сторінках друкованого тексту, включає 3 таблиць і 11 рисунків. Робота складається зі вступу, трьох розділів і висновків. Для написання магістерської кваліфікаційної роботи використано 51 літературних джерела.

Метою є розгляд стану Інтернет-трейдингу на ринку цінних паперів, оцінка ризиків при використанні приватним інвестором торгових платформ, та аналіз можливого розвитку Інтернет-трейдингу в Україні.

Відповідно до поставленої мети визначено та вирішено такі завдання:

- Узагальнити теоретичні засади формування інтернет трейдингу на біржовому ринку
- Визначити поняття та види інтернет трейдингу на біржовому ринку
- Ознайомитись із правовим регулюванням біржової торгівлі в інтернеті
- Дослідити сучасний стан інтернет торгівлі на фондовому ринку
- Проаналізувати діяльність брокерів, що організовують торгівлю цінними паперами та порівняти платформи для трейдингу
- Здійснити аналіз сучасного стану інтернет торгівлі в Україні, та визначити шляхи удосконалення інвестиційних стратегій в інтернет трейдингу

Об'єктом дослідження роботи є фондова біржа як елемент фінансового ринку.

Предметом дослідження виступають фінансові аспекти діяльності фондової біржі та її роль у економічному розвитку країни.

Методи дослідження. У роботі використані діалектичний та історичний методи дослідження розвитку фондового ринку України. Для того, щоб проаналізувати та дослідити діяльність фондового ринку, використано методи порівняльного аналізу, методи логічного узагальнення, методи переходу від абстрактного до конкретного, економіко - статистичні методи.

Інформаційна база магістерської роботи складається з: законодавчо-правових актів, наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених, звітів Асоціацію ф'ючерсної індустрії, НКЦФР

Ключові слова: БІРЖОВИЙ РИНОК, ФОНДОВИЙ РИНОК, ЦІННІ ПАПЕРИ, ПРОФЕСІЙНІ УЧАСНИКИ, АКЦІЇ, ІНТЕРНЕТ ТРЕЙДИНГ, ЕМІТЕНТИ.

НУБІП України	ЗМІСТ
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНТЕРНЕТ-ТРЕЙДИНГУ НА БІРЖОВОМУ ФОНДОВОМУ РИНКУ	8
1.1 Поняття та види інтернет-трейдингу на біржовому ринку.....	8
1.2 Розвиток електронної торгівлі на фондовому ринку.....	11
1.3. Правове регулювання фондового ринку в Україні.....	16
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ІНТЕРНЕТ-ТОРГІВЛІ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ	23
2.1 Організація інтернет-торгівлі цінними паперами через брокера.....	23
2.2 Ліцензування професійних учасників на ринку цінних паперів України.....	31
2.3. Оцінка ризиків, що виникають під час торгівлі на фондовому ринку.....	34
РОЗДІЛ 3 ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНТЕРНЕТ-ТРЕЙДИНГУ В УКРАЇНІ	41
3.1 Переваги та недоліки інтернет-трейдингу в Україні.....	41
3.2 Тенденції розвитку інтернет-торгівлі на біржовому фондовому ринку України.....	45
3.3 Використання інвестиційних стратегій в інтернет-трейдингу.....	51
ВИСНОВКИ	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	74

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ВСТУП

Актуальність магістерської кваліфікаційної роботи. У багатьох країнах світу, у тому числі і в Україні, фондовий ринок є одним з основних каталізаторів розвитку економіки. Він дає змогу залучити в державу фінанси у вигляді інвестицій не лише на національному, а й на міжнародному рівнях. З урахуванням того, що основною функцією фондового ринку є перерозподіл коштів від секторів, що досить забезпечені фінансами, до тих, які потребують збільшення капіталу, він відіграє важливу роль у стабілізації економіки. Однак український ринок поки ще залишається інвестиційно непривабливим для трейдерів та інвесторів, а законодавча база, яка його регулює, досі містить певні прогалини. Це ускладнює подальше функціонування ринку та його вихід на міжнародну арену.

Розвиток Інтернету та Інтернет-технологій в останні роки прийняв стрімкий і всепоглинаючий характер. Завдяки Інтернет-технологіям придбання цінних паперів, визнане в усьому світі найкращим способом вкладення вільного капіталу, сьогодні доступний всім бажаючим. У лічені секунди можна сформувати інвестиційний портфель, а потім управляти активами, отримуючи без зволікання всю необхідну інформацію (котирування, аналіз, прогнози) в будь-якій точці земної кулі. Попит на інтерактивну торгівлю акціями, опціонами, ф'ючерсами зростає з кожним днем. Все більше банків і брокерських компаній освоюють новий перспективний напрямок своєї діяльності. Трейдинг в мережі приваблює потенційного інвестора, насамперед зовнішньою простотою здійснення угод і низькими тарифами на послуги онлайн-брокерів. При цьому, так само, як і в реальності, інвестор може скористатися повнофункціональним сервісом, цілком покладаючись на кваліфіковані консультації брокера, або дисконтними сервісом, коли вся відповідальність за прийняття торгового рішення перекладається на плечі інвестора.

Метою даної магістерської кваліфікаційної роботи є розгляд стану Інтернет-трейдингу на ринку цінних паперів, оцінка ризиків при використанні

приватним інвестором торгових платформ, та аналіз можливого розвитку Інтернет-трейдингу в Україні.

Відповідно до поставленої мети визначено та вирішено такі завдання:

Узагальнити теоретичні засади формування інтернет трейдингу на біржовому ринку

Визначити поняття та види інтернет трейдингу на біржовому ринку

Ознайомитись із правовим регулюванням біржової торгівлі в інтернеті

Дослідити сучасний стан інтернет торгівлі на фондовому ринку

Проаналізувати діяльність брокерів, що організовують торгівлю цінними паперами та порівняти платформи для трейдингу

Здійснити аналіз сучасного стану інтернет торгівлі в Україні, та визначити шляхи удосконалення інвестиційних стратегій в інтернет трейдингу

Об'єктом дослідження роботи є фондова біржа як елемент фінансового ринку.

Предметом дослідження виступають фінансові аспекти діяльності фондової біржі та її роль у економічному розвитку країни.

Методи дослідження. У роботі використані діалектичний та історичний методи дослідження розвитку фондового ринку України. Для того, щоб проаналізувати та дослідити діяльність фондового ринку, використано методи порівняльного аналізу, методи логічного узагальнення, методи переходу від абстрактного до конкретного, економіко - статистичні методи.

Інформаційна база магістерської роботи складається з: законодавчо-правових актів, наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених, звітів Асоціацію ф'ючерсної індустрії, НКЦПФР

Ключові слова: БІРЖОВИЙ РИНОК, ФОНДОВИЙ РИНОК, ЦІННІ ПАПЕРИ , ПРОФЕСІЙНІ УЧАСНИКИ, АКЦІЇ, ІНТЕРНЕТ ТРЕЙДИНГ, ЕМІТЕНТИ.

НУБІП України

РОЗДІЛ I

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНТЕРНЕТ-ТРЕЙДІНГУ НА БІРЖОВОМУ ФОНДОВОМУ РИНКУ

1.1 Поняття та види трейдингу на біржовому ринку

Історично, купівля чи продаж цінних паперів здійснювалася у спеціально відведених для цього місцях, де збиралися як продавці, так і покупці. З розвитком фінансових ринків тих та інших стало занадто багато. Вихід знайшли – було створено біржі та запроваджену посаду – професійний учасник. Для придбання цінних паперів тепер доводилося йти до брокера та подавати заявку через нього. Довго, але надійно. З появою телефону процес став динамічнішим. Час, який витрачався на укладення угоди, скоротився до 20-30 хвилин. Джерела інформації, на основі яких приймалися рішення, залишилися ті ж самі – преса, чутки, поради професійного консультанта. Потім з'явився Інтернет та як наслідок Інтернет-трейдинг.

Дослівний переклад (internet trading) – мережеві торги. Але в сучасних умовах цей термін має вужче, але водночас і більш спеціалізоване визначення.

По суті інтернет-трейдинг – це діяльність з управління інвестиціями через Інтернет, а також купівля та продаж цінних паперів через Інтернет. Іноді рівноправно використовуються терміни "E-trading" або "I-trading" [1]

У загальному випадку під терміном "Інтернет-трейдинг" розуміється можливість віддаленого доступу до торгів в Інтернеті через спеціально створене для цих цілей програмного забезпечення. Можна узагальнити два основних види інтернет трейдингу:

1) "Посередницький". Хронологічно – перший вид, що є електронним відображенням реального процесу інвестування в цінні папери. Суть інтернет-трейдингу цього виду така: американський брокер є номінальним власником цінних паперів клієнта і відкриває йому доступ до своїх торгових терміналів, підключених до торгових систем та бірж. Доступ до систем брокера здійснюється через Інтернет, і клієнт може віддавати розпорядження з операцій у режимі реального часу. Враховуючи розвиненість ринку США, клієнти

здійснюють угоди та отримують звіти від брокерів, самі угоди реєструються, а цінні папери реально змінюють власників у депозитарно-клиринговій системі між рахунками клієнтів за дуже малий час, що дозволяє швидко укласти угоди, відкриваючи тим самим широкі можливості біржової гри. [1]

2) «Самостійний» хронологічно пізніший вид інтернет-трейдингу, набагато прогресивніший і перспективніший для інвесторів, але поки що малорозвинений, що вимагає додаткових інвестицій та законодавчого врегулювання, поки такий сервіс надається лише небагатьма фірмам. Суть і головна особливість полягає в тому, що інвестор практично самостійно діє на біржі в режимі реального часу за допомогою спеціального програмного забезпечення, а не через посередництво інтернет-брокера, якому необхідно надіслати заявку на виконання будь-якої операції та чекати на її виконання. Ще одна перевага такого виду інтернет-трейдингу – оперативність, тобто є можливість не тільки здійснити угоду негайно за поточною ціною, а й так само відкликати угоду, якщо щось змінилося. [1]

Щоб ці визначення інтернет-трейдингу стали зрозумілишими, необхідно розглянути три складові Інтернет-трейдингу: торгову систему, користувачів Інтернет-трейдингу і те, що мається на увазі під назвою “компанія брокер”.

Торгова система – це біржі (некомерційні організації), створені, щоб торги цінними паперами здійснювалися з мінімальним ризиком. Наприклад, біржа здійснює контроль постачання цінних паперів та своєчасної оплати угоди.

Організації, які, в силу специфіки своєї діяльності, торгують цінними паперами, згодні платити певну суму через те, що біржа бере на себе деяку частину ризиків.

Такі організації повинні мати статус професійного учасника. У всіх вітчизняних торгових системах доступ до торгів надається виключно професійним учасникам ринку цінних паперів, тобто ліцензованим дилерам та брокерам. З цього можна зробити висновок, що відносини безпосередньо між торговою системою та непрофесійним учасником, без посередника – брокера, у сучасних умовах вітчизняного ринку не працюють. [2]

Користувачі Інтернет-трейдингу. Якщо необхідно отримати доступ до торгів, потрібно мати власного брокера. Обов'язки брокера перед клієнтом досить добре визначені як історичними традиціями, так і нормативними актами.

По-перше - це прийом від клієнта доручень на виконання угоди, по-друге - передача йому звітів про скоєні за цими дорученнями угод. Решта брокерських обов'язків або послуг: консультаційні, інформаційні, подання заявки по телефону – супутні.

Класичний варіант: клієнт приходить до брокера в офіс і особисто наказує на купівлю або продаж цінних паперів без будь-якої консультації. Довго та незручно. З появою телефону з'явилася можливість подавати заявки з голосу. Професійні консультації фахівців стали загально визнаною альтернативою газетним статтям та чуткам. Коротка та своєчасна інформаційна довідка про поточний стан ринку замінила неповороткі щовечірні біржові зведення. Кожна з послуг, що знову з'являлася, ставала необхідною, а часом незамінною. Інтернет-трейдинг - комплекс подібних послуг, головна його відмінність від реальних торгів у тому, що клієнту надається мінімальний набір брокерських послуг - прийом та виконання заявок, решта послуг - індивідуально-додаткові, але за рахунок цього в системі інтернет-трейдингу досягається мінімальний обсяг брокерських комісійних (приблизно у 5-10 разів нижче, ніж у реальних брокерів).

Тож, інтернет-брокер – посередник на біржі. Приватний інвестор чи інвестиційний фонд не може торгувати на фондовому ринку безпосередньо.

Юридично він має право укладати угоди лише через офіційних членів біржового майданчика – брокерів та брокерські компанії. Вони діють від імені клієнта та на його користь, виконуючи операції на біржі за його дорученням. [3]

Розглянемо також найпопулярніші стратегії інтернет-трейдингу. Кожен трейдер має свою стратегію для торгівлі. Хтось закриває сотню позицій на день, а хтось чекає на тиждень, щоб отримати великий куш. Які стилі торгівлі найчастіше використовують трейдери.

Скальпінг - стратегія має на увазі закриття угоди, як тільки досягнуто прибутку в кілька пунктів. Час на операцію – кілька секунд або хвилин.

Збільшення доходу відбувається за рахунок великої кількості заявок близько 100 на день. Підходить витривалим трейдерам із швидкою реакцією та здатністю працювати під великою напругою.

Активний інтрадей - до десятка заявок протягом дня. Фахівець працює за 3-х та 5-хвилинних графіках. Прибуток від угоди зазвичай становить – 2-6%. Важливо відстежувати ризики та вчасно закривати позиції. Експерт має бути дисциплінованим, вміти працювати з графіками, вести статистику, аналізувати та відстежувати зміни протягом дня. А також вміти зупинитися, щоб не втратити денний заробіток

Інтрадей - трейдинг усередині одного дня, але із укладанням 1-2 угод. Трейдер складає план і слідує йому до вечора. За успішного аналізу можна отримати до 80% волатильності за день. [4]

Середньострокова торгівля - у середньому на місяць на ринку буває чотири хвилі, кожна з яких триває від двох днів. Прорахувавши початок, можна вчасно увійти та утримувати позицію до формування нової хвилі. Чим більша хвиля, тим вищий дохід. Одна операція зазвичай дає від 20%, але важливо не перетримати угоду.

1.2 Розвиток електронної торгівлі на фондовому ринку

Початком розвитку електронної торгівлі вважають 1971 рік, коли біржі ще виглядали як звичайні торгові майданчики, у яких велось щось на кшталт аукціону. Візьмемо за приклад NASDAQ, що є формою біржового майданчику, який принципово водрізняється від традиційної форми, що існувала ще з кінця XIX століття. Відмінність полягала у тому, що NASDAQ спочатку проєктувався як ринок, який має біржові майданчики. Усі дилери ринку цінних паперів – його професійні учасники - об'єднались між собою в єдину електронну мережу. Такі умови торгівлі не давали спокою дрібним інвесторам. Через війну, в 1985 року американська Комісія зі цінних паперів впровадила над ринком Систему виконання малих ордерів (SOES). Американський фондовий ринок у той час був у стані стагнації, тому допуск до ринку дрібних інвесторів був дуже доречний. [1]

Після того як в 1987 року американські акції перейшли у стадію вільного падіння, SOES довелося зробити примусовим і обов'язковим для всіх брокерів. У 1989 року у Нью-Джерсі з'явився перший прообраз сучасного дилінгового залу, де не було ні брокерів, ні екрана з котируваннями - були лише комп'ютери, найсучасніші - як для того часу, але допотопні по сучасним міркам. За комп'ютерами сиділи трейдери і віддавали через електронний термінал накази брокерам, які, в свою чергу, вводили ордери в робочу станцію NASDAQ.

Кількість приватних інвесторів над ринком почала зростати з кожним роком, і до середини 90-х торгівля акціями через Інтернет стала для Європи звичним явищем. Піонерами у сфері онлайн-торгів були компанії E-Trade Group, Ameritrade, Datek Online, Merrill Lynch, Morgan Stanley, Donaldson, Lufrin & Jenrette. [5]

Бурхливий розквіт інтернет-трейдингу припав на той час коли брокери почали запроваджувати технології ECN - систем прямого доступу, що дозволяють клієнту оперувати над ринком й без участі брокера.

Інвестиції у бізнес, пов'язані з наданням брокерських послуг через Інтернет, вважаються надзвичайно привабливими для торгівлі власними силами.

Розвиток технологій і здешевлення вартості програмно-апаратних коштів призвела до того, що у своїх інформаційних можливостях і в технічному оснащенні приватні інвестори дедалі більше наближаються до професійних. Саме розвиток таких технологій спровокував стрімкий зріст в класі продей-трейдерів. Які на відміну від основної маси інвесторів, яка домінувала в сфері трейдингу, витягають прибуток з короткострокової зміни всередині денних котирувань, «скальпуючи» ринок та закриваючи позиції до кінця торгової сесії.

Як було зазначено раніше, daytrading – "внутриденна торгівля" - стратегія активної торгівлі, яка полягає у відкритті і закритті позицій впродовж торгового дня й отримання прибутку на малих короткострокових змінах ціни.

Правила NASD визначають daytrading як "регулярне виставлення протягом торгового дня ордерів для придбання і продаж одних і тих самих цінних бумаг".

Із зрозумілих причин, данна стратегія стала дуже популярною із появою можливості швидко оформлювати ордери на виконання біржових операцій.

У Європі процеси впровадження інтернет-технологій пішли трохи пізніше, і тільки згодом були зроблені зусилля впровадження електронної торгівлі банківській сфері, та об'єднання компаній, які надають послуги в різних ділянках фінансового бізнесу. Проте на відміну від Америки, у Європі реалізували інший сценарій.

Річ у тім, що внаслідок особливостей банківської системи у Європі не встиг прижитися брокерський бізнес, орієнтований на приватних інвесторів. Європа «перескочила» американську модель full-service-брокерів, що надавали індивідуальні послуги з телефону, і перейшла безпосередньо до інтернет-моделі, заснованої на роздрібних послугах онлайн-брокерів.

З точки зору швидкості впровадження нових технологій найбільші зміни в банківсько-інвестиційному секторі ініціювали порівняно невеликі онлайн-брокери, на яких припадала основна частина приросту транзакцій в секторі приватних інвестицій. Тому великі банки намагалися глобально скуповувати «готових» онлайн-брокерів, або організувати власний сервіс на основі цієї технології.

Досвід Америки показав, що такі можливості призводять до вибухового зростання кількості нових гравців, що й відбулося в Європі, це буде описано далі. Порівняно зі США у Європі сектор онлайн-брокерів слабо розвивався слабо. Це було пов'язано як з економічними чинниками та недосконалістю законодавства, так і з традиційним менталітетом (відсутністю «звички» робити такі вкладення). Однак основним гальмом була відсутність достатньої кількості різноманітних інструментів (акцій, паїв взаємних фондів, облігацій тощо), що дозволяли використовувати інвестиції на фондовому ринку як механізм накопичення, мінімізації податків, як елемент пенсійних схем тощо.

Купівля акцій як засіб мінімізації податків, накопичення коштів у освіту та зростання пенсійних заощаджень, була природною. Наприклад, відкривши так званий individual retirement account (IRA) – персональний пенсійний рахунок,

американець може відраховувати на нього щорічно певну суму, що виводиться з-під оподаткування, та проводити будь-які операції з купівлі-продажу активів.

Прибуток з такого рахунку також не оподатковується, за умови, що готівка може бути знята тільки після виходу на пенсію. У Європі таких можливостей і,

відповідно, стимулу не було, а основними клієнтами Інтернет-браузерів були не консервативні «домогосподарки», а молоді спекулянти.

Найбільшого розвитку отримав Інтернет-трейдинг у Німеччині.

Конкуренцію Німеччині становила лише Франція, де, незважаючи на дуже малу клієнтську базу, обсяг торгівлі в 1999 році становив 70% від німецької бази,

також чималу конкуренцію становила Швеція, банки якої були найсучаснішими з погляду Інтернет-технологій. Безумовним лідером за темпами зростання як

рівня сервісу, так і самого ринку акцій є скандинавські країни, зокрема Фінляндія та Норвегія. З огляду на силу загальної "мобілізації" та вибухового розвитку

технології WAP, що дозволяє забезпечити доступ до інформації та торгів через мобільний телефон, перспективи дуже серйозні. Аутсайдерами за темпами

розвитку є Велика Британія та Швейцарія. Швидше за все, це пов'язано з їх системою оподаткування та високою вартістю послуг [6]

Двигунами американського ринку онлайн-ових послуг стали дві обставини:

низька ціна та елементарність сервісу («просто клацни мишкою»). У Європі фактором зростання бізнесу стала не стільки сама технологія сервісу, як

розширення клієнтської бази та низка законодавчих та структурних рішень, зокрема реформа пенсійної системи, що дозволило залучити наявні накопичення

на ринок.

Зазначу, що незважаючи на нерозвиненість роздрібного бізнесу загалом, Європа може похвалитися своїми технологічними успіхами. Європейські біржі

створюють найсучасніші електронні системи торгів, спираючись на американський досвід та навчаючись на чужих помилках. Яскравим прикладом

є EUREX — дітище німецької термінової біржі DTB (Франкфурт) та швейцарської біржі опціонів та ф'ючерсів SOFFEX. За статистикою, близько 50% населення

Європи займається Інтернет-трейдингом, а з них 30% - здійснюють операції з

валютами. Електронна торгова платформа забезпечує доступ до широкого діапазону міжнародних ф'ючерсних контрактів, опціонів, акцій, облігацій та надає учасникам ринку повний спектр якісних та недорогих послуг у рамках єдиної електронної системи, починаючи з прийому заявок до фінальних розрахунків за контрактами. [7]

У той час як у світовому середовищі Інтернет-трейдинг розвивався та розширювався, український ринок переживав кризу 1998 року. Як це не парадоксально звучить, але основний поштовх до розвитку інтернет-трейдингу в постсоціалістичних країнах було дано саме в цей час. Основними учасниками фондового ринку до кризи були західні професійні учасники, серед пострадянських учасників були лише деякі юридичні особи, на рахунках яких були чималі суми. У той час, щоб стати клієнтом у великого брокера, треба було мати на рахунку не менше \$200 тис. Криза боляче вдарила по всіх, клієнтів з такими сумами стало значно менше, оптимізм до торгівлі зникав. Після кризи 1998 року майбутнє здавалося туманним та невідомим. Проте інтерес до цього виду бізнесу в Україні вже помітно зростає.

В 2009 році почала свою роботу «Українська біржа» в 2009 році, на жодній з бірж не було системи гарантій виконання угод. Біржі мали вигляд дошки оголошень або системи обміну повідомленнями. Для приватного інвестора при таких технологіях існували деякі складнощі, пов'язані з додатковими тимчасовими й фінансовими витратами. Раніше біржа виглядала як місце або будинок, де збирались у визначені години торговці й посередники з метою укладання угод по цінних паперах або товарах між собою. [7]

На сьогоднішній день торги на біржі відбуваються в електронному вигляді, з використанням спеціальних програм. Кардинальні зміни відбулися з початком роботи «Української біржі». Зараз приватному інвесторові досить один раз відвідати брокера для оформлення необхідних документів і одержання доступу до торгів, і можна починати здійснювати угоди, торгуючи через інтернет за допомогою систем інтернет-трейдинга.

На сьогодні на вітчизняному ринку цінних паперів функціонують 8 фондових бірж:

- Українська біржа;
- Фондова біржа «ПФТС»;
- Фондова біржа «Перспектива»;
- Київська міжнародна фондова біржа;
- Українська фондова біржа;
- Українська міжбанківська валютна біржа;
- Фондова біржа «ІННЕКС»;
- Фондова біржа «Універсальна».

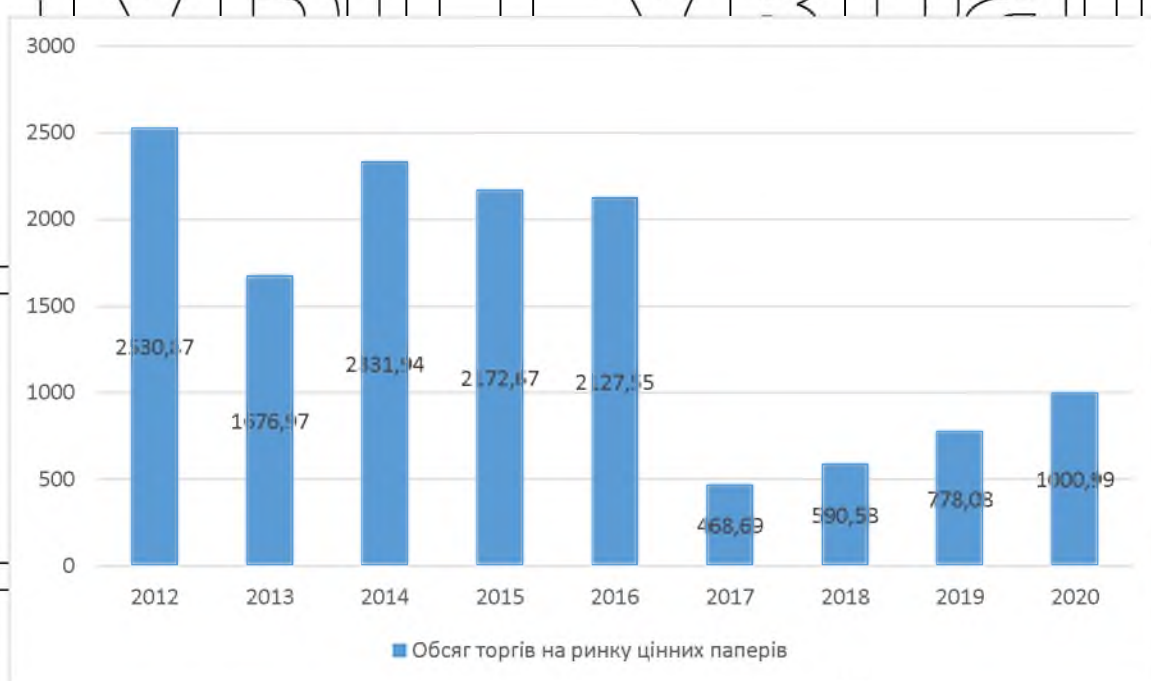

Рис. 1.1. Обсяг торгів на ринку цінних паперів України у 2012-2020,

млрд. грн

Джерело: побудовано за даними [8]

За даними Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку

(НКЦПФР) обсяг торгів на ринку цінних паперів за підсумками 2018 р. зріс на

121,99 млрд. грн. (на 26%), порівняно з показником 2017 р., та становив 590,58

млрд. грн. при зростанні ВВП на 3,2% [8]

Також слід звернути увагу на те, що спостерігається значне зменшення даного показника в порівнянні з 2014–2016 рр. Як видно з рис. 1 різке зменшення обсягу торгів на ринку цінних паперів почалось ще у 2017 р., коли обсяг торгів знизився на 72,23%, порівняно з 2016 р. та становив 468,69 млрд. грн. Проте, відомо, що така тенденція відбулась через те, що змінилась методологія розрахунку обсягу торгів, в результаті чого депозитні сертифікати більше не враховуються при розрахунках обсягу торгів (у 2016 р. обсяг торгів депозитними сертифікатами на ринку цінних паперів становив 1153,15 млрд. грн). Ці сертифікати Нацбанк вважає одним із своїх монетарних інструментів. Відповідно такі зміни і привели до кардинального зменшення обсягу торгів по відношенню до ВВП. Якщо у 2014 р. він склав 146,9%, у 2016 р. – 112,1% від ВВП, то у 2018 році вже 16,6%. Надалі ми можемо спостерігати чітку зростаючу тенденцію за 2019-2020 рр. [8]

1.3 Правове регулювання фондового ринку в Україні

У багатьох країнах світу, у тому числі і в Україні, одним з основних каталізаторів розвитку економіки є фондовий ринок. Він дає змогу залучити в державу фінанси у вигляді інвестицій не лише на національному, а й на міжнародному рівнях. З урахуванням того, що основною функцією фондового ринку є перерозподіл коштів від секторів, що досить забезпечені фінансами, до тих, які потребують збільшення капіталу, він відіграє важливу роль у стабілізації економіки.

Фондова біржа - це біржа, що оперує цінними паперами, тобто грошовими документами, що засвідчують право володіння або відносини позики, визначають взаємовідносини між особою, яка їх випустила та їх власником і передбачають, як правило, виплату доходів у вигляді дивідендів або процентів, а також можливість передачі грошових та інших прав, що випливають із цих документів, іншим особам. Фондова біржа являє собою організаційно оформлений постійно діючий ринок, на якому здійснюється торгівля цінними паперами, що можуть вільно продаватися та купуватися. [9]

Однак український ринок поки що залишається інвестиційно непривабливим, а законодавча база, яка його регулює, досі містить певні прогалини. Це ускладнює подальше функціонування ринку та його вихід на міжнародну арену.

Нині питання правового регулювання фондового ринку потребує ще детальнішого вивчення у зв'язку зі змінами фінансової системи до 2020 року

Одним з основних елементів фінансового сектору України, який визначає рівень економічного розвитку держави, є фондовий ринок. У Законі України «Про цінні папери та фондовий ринок» наведено таке його визначення: фондовий ринок (ринок цінних паперів) – сукупність учасників фондового ринку та правовідносин між ними щодо розміщення, обігу та обліку цінних паперів і похідних (деривативів).^[9] Варто зазначити, що на фондовий ринок впливає ціла

низка факторів: це і політична ситуація в державі, і належність ринку до розвинених або тих, що формуються, і фінансова стратегія розвитку держави тощо. На поточний момент фондовий ринок України перебуває у стані розвитку та потребує оновлення у сфері державного регулювання. Це є важливим не лише для функціонування фінансового сектору України, а й для подальшої інтеграції держави у світову економіку. Підписавши Угоду про асоціацію України з

Європейським Союзом, наша держава зобов'язалась докласти необхідних зусиль для забезпечення впровадження міжнародних стандартів регулювання та нагляду у сфері фінансових послуг, цим самим зміцнити роль ринку цінних паперів та підвести його до міжнародних стандартів відповідно до «Цілей та принципів регулювання обігу цінних паперів» Міжнародної організації комісій з цінних паперів (IOSCO).^[10] У цьому документі викладено 38 принципів регулювання цінних паперів, які базуються на трьох цілях: 1) захисту інвесторів; 2) забезпечення того, щоб ринки були справедливими, ефективними та прозорими; 3) зниження системного ризику.

У документі описані основні принципи та вказано, що ці 38 принципів потрібно практично реалізувати у відповідній законодавчій базі для досягнення вищеписаних цілей регулювання.^[11] Тож для реалізації нестворених цілей

була розроблена Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року. Одним із результатів цієї програми стало те, що у березні 2019 року Національний банк України підписав угоду про співпрацю з міжнародним депозитарієм цінних паперів Clearstream (дочірньою компанією Німецької біржі Deutsche Börse Group). Суть цієї угоди полягає в тому, що завдяки депозитарію Clearstream іноземні інвестори отримали доступ до українського ринку цінних паперів, а саме до облігацій внутрішньої державної позики, а також належним чином були знижені системні ризики та витрати на розрахунки. У результаті його запровадження на невеликий відсоток збільшився іноземний капітал на український ринок та прискорився процес приєднання України до світової фінансової системи. Проте іноземні інвестори все ще не поспішають вкладати свої кошти у вітчизняний ринок. Однією з причин є питання захисту іноземних інвестицій, яке все ще залишається не досить урегульованим, тому потребує вирішення на законодавчому рівні. Одним із можливих варіантів є чітке регулювання відносин між емітентом та інвестором, необхідно визначити ризики, які можуть виникати під час купівлі-продажу цінних паперів та способи їх усунення. Серед інших загроз постає незаконна діяльність емітентів та інших учасників професійної діяльності на ринку.[12]

За даними Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (далі – НКЦПФР), протягом 2015–2019 років було зупинено торгівлю цінними паперами 273 емітентів, анульовано 136 ліцензій на провадження професійної діяльності на фондовому ринку за результатами розгляду справ про правопорушення. Для того щоб зменшити кількість подібних правопорушень, потрібно встановити жорсткіші санкції, наприклад збільшити штрафи за підробку ліцензій та інших незаконних дій, встановити складнішу процедуру отримання ліцензій, посилити контроль за дотриманням правил торгівлі учасниками фондового ринку, що передбачено у повноваженнях НКЦПФР.[13]

Відповідно до Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів» НКЦПФР здійснює державне регулювання та контроль за діяльністю учасників ринку, випуском і обігом цінних паперів та їх похідних на

території України, а також у сфері спільного інвестування. Проте показники 2015 року засвідчили, що Комісія неналежно виконувала свої обов'язки, через що на ринку цінних паперів з'являлось усе більше недобросовісних «гравців», відповідно, їх діяльність не була прозорою. Тому в реформуванні сфери фінансових послуг відповідно до Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 р. першим і одним з найголовніших етапів став етап очищення фінансового сектору від незаконної діяльності учасників. [14]

Як наслідок, НКЦПФР були переглянуті ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку. Лише після цього програмою розвитку був встановлений етап перезавантаження фінансового сектору, що мав забезпечити захищеність прав інвесторів. Відповідно до нього до повноважень НКЦПФР також увійшов захист прав інвесторів шляхом запобігання правопорушенням або накладання фінансових санкцій у разі їх виникнення.

Однак у законі прописаний лише механізм застосування відповідальності до емітентів, посередників (брокерів, дилерів, андеррайтерів) та інфраструктурних учасників (депозитаріїв, зберігачів, реєстраторів, надавачів інформації) за завдані ними правопорушення, але не визначена система відшкодування збитків, завданих інвесторам та не вказано перелік гарантій, що мають забезпечити прозорість трейдингу та захист від таких правопорушень. Проте превентивними заходами захисту прав інвесторів було встановлено новий спосіб запобігання правопорушень шляхом поширення інформації на фондовому ринку. Такий спосіб передбачає надання послуг авторизованих осіб, які розпоряджаються інформацією щодо фондового ринку. Така процедура допомагає знизити ризики інвестування, але вона не є настільки ефективною, як прописані гарантії захисту у законодавстві. Саме вони здатні забезпечувати динамізм у розвитку, а довгостроковий сталий розвиток є третім і завершальним етапом програми комплексного розвитку до 2020 року. Тобто якщо перші два етапи програми були реалізовані державою, то третій перейшов у Стратегію розвитку фінансового сектору України 2020–2025 років. [15]

Незважаючи на те, що Україна поступово реформує свою законодавчу базу та економічний стан, вливається у світову фінансову систему, вона ще не досить розвинена для цього. З урахуванням того, що наша держава ще у 1996 році приєдналась до Міжнародної організації комісій з цінних паперів, але так і не було підписано Багатосторонній меморандум про взаєморозуміння щодо консультивання та співробітництва та обміну інформацією (IOSCO MMOU). Однак його підписання є важливим, оскільки основною метою цього договору є обмін міжнародною практикою та запобігання недобросовісної поведінки учасників ринку. Така можливість і досі залишається актуальною, оскільки дає змогу зменшити кількість правопорушень на ринку та перейняти досвід європейських країн щодо функціонування фондового ринку, що є одним з ключових завдань євроінтеграції.

Тож IOSCO погодилась підписати з Україною Меморандум за умови, що законодавча база України забезпечуватиме інституційну та фінансову незалежність НКЦПФР, розширюватиме її повноваження та відповідатиме міжнародним стандартам у сфері регулювання ринку цінних паперів. Ця умова була викладена у пункті 16 Меморандуму між Україною та Міжнародним валютним фондом про економічну та фінансову політику. Для її реалізації НКЦПФР потрібно було надати такі повноваження: розслідувати правопорушення на ринку цінних паперів, мати доступ до інформації з обмеженим доступом, забезпечувати конфіденційність та достовірність отриманої інформації та обмінюватись нею з іноземними регуляторами. Саме такі повноваження забезпечували б її інституційну незалежність за висновком НКЦПФР.[16]

У результаті було розроблено проєкт Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо посилення інституційної спроможності Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку». Інституційна спроможність мала би полягати в тому, що всі свої функції НКЦПФР має здійснювати самостійно, без втручання інших державних органів. У тому числі Комісія мусить мати свою фінансову незалежність, що визначається достатністю

власних коштів на виконання всіх функцій та реалізації програм розвитку. Тому таким законопроектом було запропоновано сплачувати професійними учасниками ринку внески на регулювання фондового ринку до спеціального фонду Державного бюджету України, ці внески мали би йти на фінансування НКЦПФР. Однак цей законопроект не був прийнятий. Натомість було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав інвесторів». Цей Закон дав змогу розширити інформацію про емітента, що підлягає розкриттю. Так, річна інформація про емітента тепер має містити також дані про вчинення значних правочинів або правочинів, щодо вчинення яких є заінтересованість, або про попереднє надання згоди на вчинення таких правочинів. [17]

Такі зміни дали змогу НКЦПФР отримати доступ до інформації про емітентів – акціонерних товариств, що визначається як особлива інформація емітента. Іншими інструментами захисту прав інвесторів та посилення інституційної спроможності НКЦПФР стали: запровадження інституту незалежних директорів наглядової ради акціонерних товариств, вдосконалення порядку визначення ринкової вартості цінних паперів, запровадження похідного позову про відшкодування збитків, завданих господарському товариству його посадовою особою. Загалом такий закон реалізував одну з цілей Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2020 р. Однак цих змін було не досить для того, аби Україна приєдналась до меморандуму IOSCO MMoU, на поточний момент договір усе ще не підписаний. Та, незважаючи на це, питання приведення українського законодавства у відповідність до вимог меморандуму та міжнародних стандартів загалом залишається актуальним та потребує подальшого вирішення.

Натепер основна роль у регулюванні фінансового ринку належить Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку. Вона діє консолідовано з Національним банком України, Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг), Міністерством фінансів України та Фондом гарантування

вкладів фізичних осіб. 28 травня 2019 року між усіма цими структурами було підписано Меморандум про взаєморозуміння та співробітництво, який визначає такі цілі: сприяння сталому економічному зростанню України, забезпечення макрофінансової стабільності, підвищення надійності та технологічності фінансової системи, досягнення європейських стандартів на фінансовому ринку, виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та інших міжнародних договорів України. Відповідні цілі були визначені в Стратегії розвитку фінансового сектору України на період 2020–2025 років. Однак що стосується НКЦПФР, то із 01.07.2020 до її функцій частково перейдуть функції Нацкомфінпослуг, що визначається відповідним Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг» (закон про «спліт»). Це означає, що НКЦПФР не лише здійснюватиме регулювання щодо ринків цінних паперів та похідних (деривативів), професійної діяльності на ринку цінних паперів, а й щодо діяльності у системі накопичувального пенсійного забезпечення. Загалом Комісія також стане регулятором недержавних пенсійних фондів та фондів фінансового будівництва. Однак такі зміни можуть негативно вплинути на діяльність НКЦПФР, оскільки вони можуть перешкоджали ефективному виконанню власних функцій. Для початку необхідно усунути всі прогалини у сфері державного регулювання ринку цінних паперів, а вже далі поєднувати діяльність державних і недержавних структур.

У Законі України «Про державне регулювання ринку цінних паперів» у ст. 1 визначено, що державне регулювання ринку цінних паперів – здійснення державою комплексних заходів щодо упорядкування, контролю, нагляду за ринком цінних паперів та їх похідних та запобігання зловживанням і порушенням у цій сфері. Для удосконалення механізму регулювання, усунення прогалин та посилення інституційної спроможності НКЦПФР було внесено зміни щодо правового регулювання депозитарної та клірингової діяльності в Україні, що своєю чергою має також посилити захист прав інвесторів. Клірингова діяльність – це діяльність з визначення зобов'язань, що підлягають

виконанню за правочинами щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів, підготовка документів (інформації) для проведення розрахунків, а також створення системи гарантій з виконання зобов'язань за правочинами щодо цінних паперів та інших фінансових інструментів. Депозитарна діяльність – діяльність професійних учасників депозитарної системи України та Національного банку України щодо надання послуг зі зберігання та обліку цінних паперів, обліку й обслуговування набуття, припинення та переходу прав на цінні папери і прав за цінними паперами та обмежень прав на цінні папери на рахунках у цінних паперах депозитарних установ, емітентів, депозитаріїв-кореспондентів, осіб, які провадять клірингову діяльність, Розрахункового центру з обслуговування договорів на фінансових ринках, депонентів, номінальних утримувачів, а також надання інших послуг. Таким чином, депозитарно-клірингова діяльність надає послуги щодо укладання угод та їх належного виконання шляхом визначення зобов'язань та фіксації прав власності на цінні папери. [18]

Основні завдання НКЦПФР у депозитарно-кліринговій діяльності полягають у тому, що вона контролює достовірність інформації, яка надається учасникам ринку; видає та анулює ліцензії депозитарним та кліринговим установам на провадження професійної діяльності; здійснює пруденційний нагляд, тобто нагляд за станом фінансової системи, організації управління нею та дотримання основних вимог, які зменшують ризики з фінансовими операціями, та перевірки за дотриманням законодавства. Цим самим Комісія забезпечує захист інтересів інвесторів та держави, і тому на цей момент розвиток саме цього сегменту є важливим. Однак вплив на депозитарно-клірингову діяльність здійснюється не лише із сторони держави, а і зі сторони саморегулювальних організацій. До таких належить дві організації – Асоціація «Українські Фондові Торговці» та Професійна асоціація учасників ринків капіталу та деривативів (НАРД). Метою їхньої діяльності є захист інтересів професійних учасників ринку та встановлення правил професійної поведінки, визначення основних стандартів у здійсненні операцій з цінними паперами тощо.

Проте ці СРО здійснюють регулювання лише щодо депозитарної діяльності, а що стосується клірингової, то на тепер таких установ немає. Єдиним суб'єктом, що монопольно здійснює власне клірингову діяльність, є Публічне акціонерне товариство «Розрахунковий центр з обслуговування договорів на фінансових ринках» (РЦ). Тоді як основними депозитаріями виступають Національний банк України та Центральний депозитарій України (ЦД).

Через таке монопольне становище та відсутність СРО постає проблема у встановленні розмірів тарифів на оплату депозитарних послуг ЦД та клірингових послуг РЦ. На думку В.В. Мельник, щоб вирішити цю проблему необхідно встановити максимальні розміри тарифів за погодженням НЦКПФР та Антимонопольного комітету. Такий варіант допоможе встановити більш ефективний державний контроль над здійсненням депозитарно-клірингової діяльності та процесів саморегулювання. Проте розвиток депозитарно-клірингової діяльності не може залежати лише від НЦКПФР, для цього необхідний комплексний розвиток усіх галузей економіки. [19]

НУБІП України

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ІНТЕРНЕТ-ТОРГІВЛІ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ

2.1 Організація інтернет-торгівлі цінними паперами через брокера

Важливим і цікавим на сьогодні є проблематика та можливості мережі Інтернет, яка невичинно розвивається, а разом з нею розвиваються і всі форми електронної комерції. Тому у сучасному світі, в епоху Інтернет-технологій, виграє той, хто краще використовує технічні можливості отримання й аналізу інформації. На сьогодні Інтернет відіграє досить значну роль у світовій економіці, прискорюючи циркуляцію фінансових й інформаційних потоків по всій Земній кулі.

В Україні поняття «Інтернет-трейдинг» є досить новим. Офіційною датою запуску онлайн-торгівлі цінними паперами є 26 березня 2009 р., яка вперше з'явилася на фондовому майданчику ПАТ «Українська біржа». [20]

Восени 2020 року «Мінфін» розпочав власний проєкт із інвестиціями на фондовий ринок під час якого було проведено дослідження щодо вибору брокера в Україні. [21]

Фактично брокер – це посередник між продавцем та покупцем. Його участь у придбанні акцій є обов'язковою і обійтися без неї неможливо. Ви подаєте йому заявку на купівлю цінних паперів, він її виконує, забезпечує зберігання акцій, нарахування дивідендів, а коли ви вирішуєте продати актив, виконує це завдання.

Майже у всіх брокерів налагоджено віддалену роботу через інтернет. Подання заявки на покупку акцій – це просте натискання кнопки «купити» на своєму комп'ютері чи смартфоні.

За посередницькі послуги брокерські компанії беруть комісію. Зокрема, плата може стягуватись за кожну операцію, обслуговування рахунку, виведення коштів. Є також ряд супутніх джерел заробітку, які використовують брокери. Наприклад, це маржинальна торгівля, коли клієнт купує активи за рахунок

брокера у борг. Брокер у разі виступає як кредитор і, відповідно, бере свої відсотки.

Для того, щоб купувати акції іноземних компаній, не обов'язково мати великі суми. Деякі брокерські компанії дозволяють відкрити рахунок, розмістити на ньому лише \$100 або взагалі не встановлюють жодного обов'язкового мінімального депозиту.

Також не потрібні великі гроші, щоб інвестувати в акції. Звісно, акції окремих компаній можуть коштувати й кілька тисяч доларів. Наприклад, вартість 1 акції Alphabet — понад \$2 тис., Amazon — \$3 тис. Але акції більшості відомих компаній, які торгуються на фондовій біржі, коштують від кількох десятків до сотень доларів. Дехто можна придбати навіть за кілька центів.

Верхня межа інвестицій за кордон – 200 тис. євро на рік. Саме стільки упродовж року можна вивести з України.

В чому відмінність брокера та субброкера? Для придбання акцій за кордоном українці можуть відкрити рахунок не лише міжнародним брокерам, а й вітчизняним посередникам між трейдером і брокером. Вони називаються субброкери.

Скористатися послугами українського субброкера є сенс із кількох причин.

По-перше, це спрощує реєстрацію. Іноземний брокер не завжди може проконсультувати, він може не мати українського номера телефону або онлайн-чату зі службою підтримки.

Крім цього, деякі субброкери виступають як податкові агенти. «Мінфін» уже аналізував, які податки потрібно сплачувати після продажу акцій та за отримані дивіденди. Податковий агент сам визначає суму інвестиційного прибутку від операцій із цінними паперами, а також передає її податківцям. У деяких випадках він може самостійно перераховувати суму податків, але тільки якщо є кошти на торговому рахунку в гривні. Якщо ж кошти лише на рахунку міжнародного брокера – субброкер їх для сплати податків не утримуватиме. Заплатити податки у такому разі — це вже відповідальність особисто інвестора.

Хоча деталі підготовки податкової звітності у різних субброкерів можуть відрізнятися. [21]

Також субброкери можуть пропонувати нижчі, ніж у брокера тарифи. Це, на перший погляд, суперечить логіці, адже поява посередника, зазвичай, навпаки робить послугу дорожчою. Однак на практиці деякі субброкери дійсно пропонують найкращі умови. Тут вся справа в організації роботи та домовленості з міжнародним брокером.

Немає об'єктивних критеріїв, за якими можна було б чітко сказати, яка брокерська компанія краща. Кожен з них має свої переваги та недоліки. Інвестор може вибрати оптимальний варіант залежно від суми, яку має в своєму розпорядженні, стратегії інвестування в акції.

Якщо у планах активна торгівля, проведення великої кількості операцій — ключове значення має комісія за кожну операцію. Якщо ви плануєте зібрати консервативний портфель і тримати його кілька років, слід звернути увагу на плату за обслуговування рахунку. Якщо ж йдеться про бажання спробувати свої сили у торгівлі та почати з невеликих сум, краще вибрати брокера з можливістю розмістити мінімальний депозит.

«Мінфін» проаналізував тарифи та ключові умови обслуговування 10 брокерів та субброкерів, серед яких можна вибрати оптимальний варіант для різних потреб. [21]

Interactive Brokers — це один із найбільших онлайн-брокерів США, який активно працює на глобальному ринку. Компанія заснована ще в 1978 році і вважається однією з найстабільніших. Брокер пропонує досить низькі комісії. Плата за купівлю чи продаж однієї акції становить лише \$0,0035, але не менше \$0,35 за операцію (тут і далі «Мінфін» наводить комісію за операції на фондових ринках США, комісії на інших біржах можуть відрізнятися).

Тобто, якщо ви купуєте дві акції, то заплатити доведеться не 0,7 центів, а мінімальні 35. Разом з тим ETF через Interactive Brokers можна купувати взагалі без комісії. Це єдиний брокер, який має такий бонус, у всіх інших комісія за

купівлю ETF така сама, як і за купівлю акцій. Ще одна приємна особливість IB — можливість щомісяця виводити кошти зі свого рахунку без комісії.

Нестача брокера у досить високій платі за обслуговування: \$10 на місяць, а якщо на рахунку менше \$2 тис, ця комісія підвищується до \$20. Ця плата знижується на вартість здійснених операцій. Наприклад, якщо за місяць ви 5 разів купували акції, то заплатили за це \$1,75, а щомісячну комісію буде знижено на цю суму. Але в будь-якому випадку відкривати депозит на кілька тисяч доларів в Interactive Brokers не варто, адже навіть непогана прибутковість може бути втрачена через оплату обслуговування рахунку. [22]

Exante - йей міжнародний брокер зареєстровано на Мальті. Компанія розпочала діяльність у 2011 році. Серед усіх брокерів, яких розглядає «Мінфін», Exante має найнижчу комісію за операцію — 2 центи за кожну акцію. Тобто якщо ви купуєте або продаєте, наприклад, 5 акцій, заплатити потрібно 10 центів. Ще один плюс — відсутність плати за обслуговування рахунку. З «мінусів» — Exante бере вище за Interactive Brokers, плату за виведення коштів — 30 євро. Тому, якщо в планах часто забирати частину коштів зі свого рахунку, слід враховувати цей аспект. Крім цього, брокер має досить високий поріг входу. Відкрити рахунок можна на суму не менше ніж 10 тис. євро. Брокер має офіс в Україні, а це істотно спрощує комунікацію з ним. [23]

Фрідом Фінанс - брокер входить до складу холдингу Freedom Holding Corp, яка є однією із найбільших роздрібних брокерських компаній на пострадянському просторі. Компанія має мережу офісів у 12 містах України, що спрощує комунікацію.

Ключова перевага Фрідом Фінанс — відсутність мінімальної суми входу та плати за обслуговування рахунку. Завдяки цьому брокер підійде тим, хто готовий інвестувати значні кошти. У той же час комісія за здійснення операцій тут значно вища, ніж у вищезгаданих компаній: 2 центи за кожну акцію плюс ще \$2. Тобто якщо ви купуєте 5 акцій, брокер візьме плату \$2,1. Такі комісії ускладнюють спекулятивну торгівлю, але якщо мета зібрати портфель і тримати його тривалий період — плата за операцію буде значно меншою. [24]

Just2trade - компанія менш відома в Україні, ніж попередні. У той же час, як заявляють у just2trade, він зараз має 155 тис. клієнтів зі 130 країн світу. Перевага цієї компанії в низькому порозі входу – рахунок можна відкрити на суму від \$100. Також брокер не бере плату за обслуговування рахунку і дозволяє без комісії виводити євро (якщо ж рахунок у доларах, доведеться заплатити від \$20 до \$40). Комісії за операції відсутні. \$0,006 за акцію, але не менше ніж \$1,5. Тобто, якщо ви купуєте або продаєте одну, дві чи десять акцій, брокер за послуги візьме ті самі \$1,5.

2 квітня на сайті Нацкомісії з цінних паперів та фондового ринку було оприлюднено інформацію про закриття протиправної схеми, організованої російським холдингом в Україні. У повідомленні йдеться, що шахраї незаконно привласнювали кошти українських інвесторів через підставний міжнародний брокер Just2Trade. Усі причетні до зазначеної діяльності компанії не отримували від НКЦПФР жодних ліцензій та дозволів на професійну діяльність на ринках капіталу. [25]

SaxoBank - данський інвестиційний банк надає брокерські послуги з 1992 року та вважається одним із найбільших гравців на світовому ринку. Відкривати рахунок варто, якщо плануєте інвестувати значну суму. Адже комісії SaxoBank є найвищими серед усіх брокерів, яких розглянув «Мінфін». Плата за операцію становить щонайменше \$10. Також брокер бере плату за обслуговування рахунку - 0,25% річних від вартості активів, але не менше 5 євро на місяць. Серед фінансових переваг лише відсутність плати за виведення коштів. Мінімальна сума, з якої можна відкрити рахунок — \$10 тис. Хоча з огляду на досить високі комісії інвестувати через брокера меншу суму не має сенсу. [26]

Універ (субброкер Exante) - ті, хто стежить за проектом Мінфіну про власні інвестиції, знають, що редакція обрала саме цього субброкера. Однією з переваг для нас стала можливість відкрити рахунок на суму від 2 тис. євро. Решта тарифів при торгівлі через Універ були такими ж, як і в Exante. Разом з тим, невдовзі після того, як «Мінфін» розпочав торгівлю на фондовому ринку, Універ змінив умови для нових клієнтів. Зараз мінімальний депозит при торгівлі через

субброкера такий самий, як і безпосередньо в Exante. Як пояснював "Мінфіну" директор "Універ Капітал" Олександр Куликов, витрати на обслуговування брокерських рахунків на невеликі суми перевищували дохід, який отримувала від них компанія. Всі інші комісії за операції та зняття коштів з рахунку у субброкера залишилися такими ж, як у Exante. Крім цього, як і раніше, Універ виступає податковим агентом, розраховуючи суму податків, які має сплатити клієнт. Додаткової плати за цю послугу немає.

I-нвест (субброкер Exante) - це ще один субброкер, який з осені минулого року підвищив суму мінімального депозиту, хоч не так суттєво, як Універ. Раніше достатньо було покласти на рахунок 35 тис. грн, зараз — як мінімум 50 тис. грн.

Комісії з минулого року залишилися незмінними. Плата за купівлю або продаж акцій \$0,02 за штуку, але не менше ніж \$1 за операцію. Також брокер бере плату за обслуговування рахунку — 365 грн. на рік. Є комісія за зняття коштів та поповнення свого депозиту — по 100 грн. I-нвест виступає податковим агентом.

Арт Капітал (субброкер Interactive Brokers) - єдиний із українських субброкерів, який співпрацює з IB. Головна перевага, порівняно з торгівлею безпосередньо через Interactive Brokers, — значно нижча щомісячна комісія за обслуговування рахунку — лише \$1 і те, лише якщо ви не зробите жодної операції, або на рахунок перебуватиме менше \$1 тис. Це одне перевага - відсутність плати за зняття коштів з рахунку.

У той же час комісії за операції у Арт Капітал вище, ніж у IB. Купівля або продаж акцій коштуватимуть \$0,0105 за штуку, але не менше \$1,5. Арт Капітал не є податковим агентом. Тому торгуючи через нього, доведеться самеостійно розраховувати та сплачувати податки. Власне так, як і за наявності рахунку у будь-якого з міжнародних брокерів.

БТС Брокер (субброкер Exante) - це єдина компанія з нашого списку, яка не дозволяє самостійну інтернет-торгівлю. Хоча, як пояснили «Мінфіну» у БТС, планує налагодити її у майбутньому. Поки що компанія допомагає відкрити

рахунок у Exante, але не надає доступу до торговельного терміналу; клієнт подає компанії заявку на акції, які хоче придбати, та субброкер виконує операцію. Через складність процедури йдеться не про купівлю кількох акцій, а про придбання відразу великого пакету.

Комісія за придбання активів досить висока: стандартні Exante 2 центи за акцію «плюс» 2% від вартості придбаних активів. Тобто якщо інвестор купує активи на \$10 тис, комісія складе \$200, не враховуючи додаткової плати за кожну акцію. У компанії не приховують, що для більшості інвесторів такі умови не цікаві і вигідніше їм торгувати самостійно. Проте, основна послуга BTC – це підбір портфеля акцій експертами компанії. Послуга може зацікавити інвесторів, які мають достатньо грошей, але вони не хочуть розбиратися у фондовому ринку.

Мінімальна сума інвестицій через BTC Брокер – \$30 тис. Як кажуть у компанії, через суттєві комісії менше інвестувати немає сенсу. Ще одна послуга BTC – можливість завести акції в Україну та їхнє зберігання тут. За це доведеться заплатити кілька різних комісій, які разом становитимуть 330 євро.

eToro - на своєму сайті ця міжнародна компанія не називає себе брокером, використовуючи натомість визначення «платформа для соціального трейдингу».

Є суттєва відмінність і у придбанні акцій через eToro. Якщо ви купуєте активи через будь-якого з вищезгаданих брокерів, то можете переказати на рахунок до іншого. Тут такої можливості немає. Придбані eToro акції продати можна лише через сервіс цієї компанії.

У своїй рекламі трейдингова платформа запевняє, що не бере жодних комісій не лише за обслуговування рахунку, а й за здійснення операцій. Формально це так, але є нюанс: при купівлі та продажу акцій eToro встановлює власні спреди, які відрізняються від пропозицій на біржі.

Наприклад, у торговому терміналі, яким користується «Мінфін», різниця між ціною купівлі та продажу акцій Apple на момент написання статті була 5 центів, а в eToro спред дорівнював 24 пентам. Є сервіс і кілька переваг. Мінімальний розмір депозиту становить лише \$200. Крім цього, невисока плата за виведення коштів – лише \$5.

НУБІП України

Порівняння тарифів та умов послуг зазначених брокерів

Таблиця 2.1

Компанія	Мінімальна сума для відкриття рахунку	Вартість обслуговування рахунку	Комісія за операцію	Комісія брокера за поповнення рахунку	Комісія за зняття коштів з рахунку
Interactive Brokers	Відсутнє	\$10 на місяць (знижується на вартість виконаних інших операцій); \$3 для клієнтів віком до 25 років; \$20 якщо на рахунку менше \$2000	\$0,0035 за акцію (мін. \$0,35) ETF - без комісії	Відсутнє	Один раз на місяць – без комісії; наступні - \$10
Exante	10 тис. євро	Відсутнє	\$0,02 за акцію	Відсутнє	30 євро
Фрідом Фінанс	Відсутнє	Відсутнє	\$0,02 за акцію + \$2	Відсутнє	1% від суми, хв \$30
SaxoBank	\$10 тис.	0,25% річних, хв. 5 євро на місяць	\$0,02 за акцію (мін. \$10)	Відсутня для банківських переказів	Відсутнє
just2trade	\$100	Відсутнє	\$0,006 за акцію (мін. \$1,5)	Відсутня для банківських переказів	Відсутня під час виведення коштів у євро; при виведенні доларів США 0,125% (мін. \$20, макс. \$40)
Універ (субброкер Exante)	10 тис. євро	Відсутнє	\$0,02 за акцію	Відсутнє	30 євро
І-нвест (субброкер Exante)	50 тис. грн	365 грн. на рік	\$0,02 за акцію (хв. \$1)	100 грн.	100 грн.

Арт Капітал (субброкер Interactive Brokers)	\$100	\$1 на місяць (за відсутності хоча б 1 угоди або якщо на рахунку менше \$1000)	\$0,0105 за акцію (мін. \$1,5)	Відсутнє	Відсутнє
БТС Брокер (субброкер Exante)	\$30 тис.	Разова плата 330 євро за переведення акцій на зберігання в Україні; щомісячна плата 0,1% вартості портфеля, якщо залишити його на іноземному рахунку (але не менше 15 та не більше 500 грн)	\$0,02 за акцію, плюс 2% вартості активів.	Відсутнє	\$40
eToro	\$200	Відсутнє	Купівля та продаж акцій відбувається за цінами, які визначає брокер, у ціну фактично закладено комісію	Відсутнє	\$5

Джерело: [21]

Як відбувається реєстрація до компанії брокера. Майже всі брокери просять надати скан-копії 2 типів документів: про підтвердження особи та про підтвердження адреси проживання. Як перший можна використовувати паспорт (як внутрішній, так і закордонний) або права водія.

Для підтвердження адреси проживання брокери готові прийняти один із цього ряду документів: витяг по кредитній картці, рахунок за комунальні

послуги, дані про банківський рахунок тощо. У різних брокерів можуть бути інші вимоги. Наприклад, обов'язковий скан закордонного паспорта. Тому у кожному випадку цю інформацію краще уточнювати.

2.2. Ліцензування професійних учасників на ринку цінних паперів України

Професійні учасники здійснюють професійну діяльність на ринку цінних паперів та діяльність у системі накопичувального пенсійного забезпечення на підставі ліцензії, виданої Комісією у порядку, встановленому законодавством.

Кількість суб'єктів, які мали ліцензії на провадження професійної діяльності на ринку цінних паперів та діяльності у системі накопичувального пенсійного забезпечення впродовж останніх років поступово зменшується, що пов'язано, перш за все, з підвищення вимог регулятора до професійних учасників, за

винятком 2020 року щодо компаній з управління активами. Станом на 31.12.2020 ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку мали 5 фондових бірж: - АТ «Українська біржа»; - АТ «Фондова біржа «ПФТС»», - ПрАТ «Фондова біржа «Перспектива»; - ПрАТ «Українська фондова біржа»; - ПрАТ «Українська міжбанківська валютна біржа».

Протягом 2020 року Комісією видано 1 ліцензію на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку, у зв'язку з закінченням строку дії попередньо виданої ліцензії.

За 2020 рік відсутні анульовані ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку.

Станом на 31.12.2020 на фондовому ринку ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з торгівлі цінними паперами мали

211 юридичні особи. У 2020 році було видано 10 та анульовано 36 ліцензій за

окремим видом професійної діяльності – діяльності з торгівлі цінними паперами. [27]

НУБІП України

Таблиця 2.2
Кількість суб'єктів, які мали ліцензії на провадження професійної діяльності на ринку цінних паперів та діяльності у системі

накопичувального пенсійного забезпечення

Професійні учасники	Станом на 31.12.2016	Зміна,%	Станом на 31.12.2017	Зміна,%	Станом на 31.12.2018	Зміна,%	Станом на 31.12.2019	Зміна,%	Станом на 31.12.2020	Зміна,%
Торговці цінними паперами	302 ^v	-18,20%	270	10,50%	242 ^v	10,40%	221	-8,68%	211	5%
Депозитарні установи	232	-9,00%	210	-9,50%	198	-5,70%	186	-6,06%	178	-4%
Компанії з управління активами	300	-6,30%	299	-0,30%	299	0%	297	-0,67%	304	2%
Особи, що провадять клірингову діяльність	1	0,00%	1	0,00%	1	0%	1	0,00%	1	0%
Фондові біржі	8	20,00%	5	37,50%	5	0%	4	20,00%	5	25%
Адміністратори Недержавних пенсійних фондів	0		0		0		0		21	

НУБІП України

Управителі
майном для
фінансування
об'єктів
будівництва та
або здійснення
операцій з
нерухомістю

Джерело [28]

Станом на 31.12.2020 на фондовому ринку ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – депозитарної діяльності мали 178 юридичні особи. У 2020 році було видано 1 та анульовано 11 ліцензій на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – депозитарної діяльності.

Кількість виданих/анульованих ліцензій за окремими видами депозитарної діяльності у 2020 році

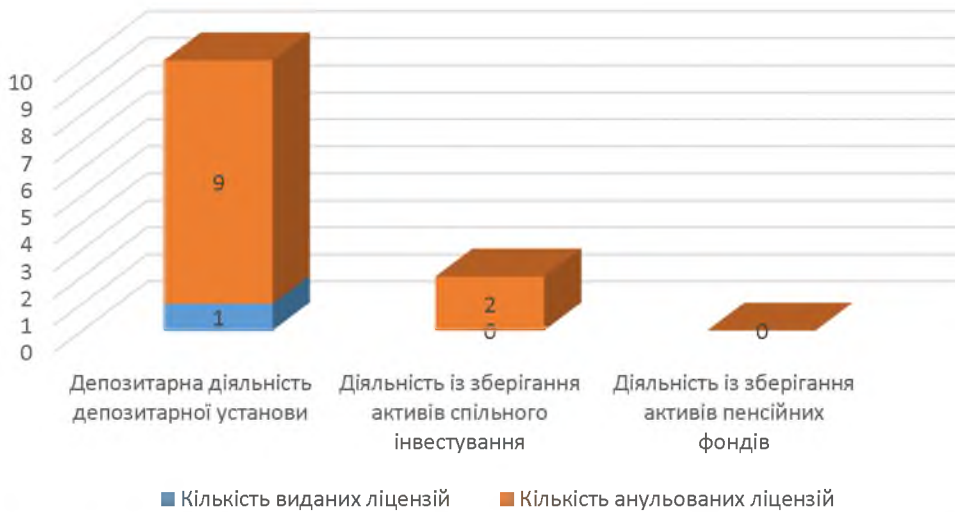

Рис.2.1 Кількість виданих/анульованих ліцензій за окремими видами депозитарної діяльності у 2020 році

Джерело: побудовано за даними [28]

НУБІП України

Таблиця 2.3
Кількість ліцензій за окремими видами професійної діяльності
станом на 2020 рік

	Станом на 31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Депозитарна діяльність депозитарної установи	232	210	198	186	178
Діяльність із зберігання активів спільного інвестування	47	44	41	39	77
Діяльність із зберігання активів пенсійних фондів	14	14	15	15	15

Джерело [29]

Станом на 31.12.2020 на фондовому ринку ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку – клірингової діяльності мала 1 юридична особа. Станом на 31.12.2020 професійну діяльність на ринку цінних паперів та діяльність у системі накопичувального пенсійного забезпечення, а саме діяльність з управління активами інституційних інвесторів (діяльність з управління активами) здійснювали 304 професійних учасника.

Протягом 2020 року Комісією видано 16 та анульовано 9 ліцензій на провадження професійної діяльності на фондовому ринку (ринку цінних паперів) – діяльності з управління активами інституційних інвесторів (діяльності з управління активами).

Кількість внесених в ЄДРІСІ корпоративних інвестиційних фондів та пайових інвестиційних фондів з початку 2020 року по грудень становить 244

інститутів спільного інвестування, серед них: - 208 корпоративних інвестиційних фондів, - 36 пайових інвестиційних фондів. За 2020 рік вилучено з ЄДРІСІ 25 пайових та 4 корпоративних інвестиційних фондів. Комісія протягом 2020 року отримала 33 повідомлення щодо прийняття рішень про ліквідацію інститутів спільного інвестування. Станом на 31.12.2020 ліцензії на здійснення діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів мав 21 адміністратор пенсійних фондів.

Станом на 31.12.2020 кількість недержавних пенсійних фондів становила 63. Протягом 2020 року Комісією не було видано чи анульовано ліцензій на провадження діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів. Станом на 31.12.2020 ліцензії на здійснення діяльності з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю мали 49 управителів. Протягом 2020 року Комісією не було видано чи анульовано ліцензій на провадження діяльності з управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю [30]

2.3 Оцінка ризиків, що виникають під час торгівлі на фондовому ринку

Вибравши торгову платформу і приступивши до самих торгів на ринку, інвестор повинен враховувати, що участь в Інтернет-торгівлі пов'язана з багатьма ризиками.

Через Інтернет-брокерів на ринок прийшов невідготовлений, непрофесійний інвестор, який погано розуміється на принципах функціонування фондового ринку, часом дестабілізує його своїми актами купівлі/продажу, що найчастіше є причиною конфліктних ситуацій. Тут завдання брокера — надання не лише технічної, а й консультаційної підтримки з метою зниження фінансових ризиків рішень, які приймаються такими гравцями.

Під ризиком у цьому випадку розуміється ймовірність виникнення несприятливої події. Якщо розглядати фінансовий ризик — це можливість втрати частини своїх активів, недоотримання доходів або поява додаткових витрат у результаті діяльності.

Розглянемо, які ризики очікують на приватного інвестора на ринку при Інтернет-торгівлі. Такі ризики можна розбити на кілька груп:

1 група. Мережеві ризики. До цієї групи належать ризики, викликані передачею телекомунікаційним мережам загального користування конфіденційної комерційної інформації. Оскільки Інтернет створювався як повністю відкрита мережа для широкого обміну інформацією, то стандартні протоколи передачі даних, що використовуються в ньому, не розраховані на захист інформації, що передається, і не забезпечують необхідний рівень надійності при взаємній ідентифікації сторін, що обмінюються інформацією, та захисту від фальсифікації переданих даних.

2 група. Провайдерські ризики. До цієї групи належать ризики, пов'язані з мінливістю телекомунікаційних послуг, що надаються Інтернетом. Внаслідок непостійності пропускнув спроможності мережі, можливої втрати частини пакетів, клієнт, який торгує через Інтернет, може виявитися позбавленим актуальної інформації, необхідної для прийняття інвестиційних рішень, або отримати цю інформацію несвоєчасно, що не дозволить виконати необхідну операцію (наприклад, поставити або зняти заявку) критичний момент. [31]

3 група. Технічні ризики. До цієї групи ризиків можна віднести ризики, зумовлені якістю реалізації електронної брокерської системи, що використовується учасником ринку: стабільністю її роботи, її захищеністю і надійністю, реактивністю.

4 група. Шахрайські ризики. Внаслідок шахрайських дій може бути вкрадена конфіденційна комерційна інформація, а також тимчасово виведено з ладу сервер або канал зв'язку з Інтернетом, що призведе до неможливості надавати клієнтам послуги з доступу до торгів.

Для мінімізації цієї групи ризиків можна застосовувати спеціалізовані криптографічні протоколи, що забезпечують досить високий ступінь інформації, що передається. Програмні засоби, що реалізують криптографічні протоколи, можуть інтегруватися в електронні брокерські системи.

До цієї групи можна також віднести ризики, пов'язані з якістю реалізації електронної брокерської системи. В якості заходів, що компенсують ці ризики, можна запропонувати використання організаціями, що надають брокерські послуги, колективів досить кваліфікованих розробників при створенні електронних брокерських систем або придбання однієї з таких якісних систем у фірм-розробників.

За результатами останнього дослідження кількість несанкціонованих атак зростає з кожним роком. Лідерами завданих збитків, як і раніше, є комп'ютерні віруси, неавторизований доступ до даних, а так крадіжка конфіденційних даних.

Аналітики відзначають, що найбільше занепокоєння викликають саме проблеми, пов'язані з внутрішньою ІТ-безпекою, оскільки крадіжка конфіденційних даних стає дедалі серйознішою проблемою.

5 група. Ризики учасників-непрофесіоналів. Це – ризики, пов'язані з виходом на фондовий ринок великої кількості учасників торгів, які не є професіоналами. Такі учасники значно більшою мірою схильні до різних кон'юнктурних, рекламних і пропагандистських впливів [32]

Вище було виділено основні групи ризиків, які, своєю чергою, можна було розділити на підгрупи. Але набагато важливішою проблемою є мінімізація ризиків приватного інвестора під час здійснення торгових операцій у процесі електронної торгівлі.

Більшість приватних гравців втрачають свої гроші через те, що вони не дотримуються правил управління капіталом. Гра на біржі потребує спеціальної підготовки. «Тут важливо знати та застосовувати принципи планування та управління ризиками. Найважчі моменти найчастіше настають після перших кількох успішних угод. У нованка створюється враження, що він вже збагнув всі тонкощі професії, і тоді він починає необгрунтовано збільшувати розміри контрактів, нехтувати правилами управління власним капіталом або торгувати за натхненням. Як правило, це погано закінчується. [33]

Більшість трейдерів-початківців розраховують на швидкий виграш. Біржу вони розглядають як казино. І це – головна помилка. Приклади несподіваного

успіху, звісно, є. Але біржа - це насамперед серйозна робота, а не азартна гра. Ця робота має свої закони.

Зростання обсягів операцій, які здійснюються через Інтернет-трейдинг, призвело до того, що практично всі Інтернет-брокери усвідомили необхідність створення індивідуальної системи ризик-менеджменту для кожного клієнта. Успіхи лідерів сьогоденішнього фондового ринку – багато в чому є результатом того, що вони раніше за інших не тільки усвідомили необхідність управління ринковими ризиками, а й на практиці реалізували процедури сучасного ризик-менеджменту.

Ризик-менеджмент – процес виявлення та оцінки ризиків, а також вибір методів та інструментів управління для мінімізації ризику.

Ризик менеджмент включає:

- ідентифікацію, аналіз та оцінку ризиків;
- превентивне розроблення програми заходів щодо ліквідації наслідків кризових ситуацій;
- розроблення механізмів виживання;
- створення системи страхування;
- прогнозування розвитку підприємства з урахуванням можливої зміни кон'юнктури та інших заходів.

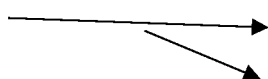
Це були наведені технічні та операційні ризики, але приватний інвестор як повноправний учасник ринку цінних паперів схильний до фінансових ризиків.

Системи ризик-менеджменту націлені зниження саме цієї групи ризиків.

Основними способами зниження фінансових ризиків є страхування, резервування, хеджування, розподіл, диверсифікація, мінімізація та уникнення (відмова від пов'язаної з ризиком операції). На рис 2.3 схематично показано способи зменшення ризиків. [33]

Зовнішні:

Хеджування
лімітів
Страхування
резервів

Ринкові ризики

Кредитні ризики

Ризики ліквідності

Внутрішні:

Встановлення

Формування

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ

Рис. 2.3 Способи зниження фінансових ризиків

Джерело: побудовано за даними [45-46]

Поняття «хеджування» (від англ. hedge – огорожа) означає обмеження ризиків за базовими активами. Призначення хеджування полягає в тому, щоб усунути невизначеність майбутніх грошових потоків, що дозволяє мати певне уявлення про майбутні доходи та витрати, що виникають у процесі торгівлі. Іншими словами, хеджування являє собою спосіб страхування від можливих втрат шляхом укладання угоди, що врівноважує. Метою хеджування є досягнення оптимальної структури ризику, тобто найкращого для інвестора співвідношення між перевагами хеджування та його вартістю.

Існують три основні методи хеджування:

1) реалізація активу сьогодні за цінами постачання майбутніх періодів (наприклад, ф'ючерсні контракти);

2) обмін фінансовими зобов'язаннями, зокрема обмін поточними зобов'язаннями на майбутні (наприклад, своп-угоди);

3) можливість придбання активу у майбутньому за бажанням покупця чи продавця (наприклад, опціони).

Цей спосіб не зможе мінімізувати системний ризик, пов'язаний з непрогнозованою зміною законодавства, запровадженням мит та акцизів тощо. У цих випадках хеджування може лише посилити ситуацію, оскільки відкриті термінові позиції не дають змоги знизити негативний вплив цих дій шляхом скорочення обсягу операцій. [34]

Прикладів хеджування ризиків може бути безліч, залежно від мети хеджа. При прийнятті рішення про проведення операції хеджування дуже важливо точно визначити цілі хеджування для того, щоб правильно оцінювати його

ефективність. Неправильна постановка мети або неправильне уявлення про завдання проведення операцій призведуть до помилкових рішень.

Диверсифікація є способом зменшення сукупної схильності до ризику за рахунок розподілу коштів між різними активами, ціна або дохідність яких слабо взаємопов'язані між собою. Сутність диверсифікації полягає у зниженні максимально можливих втрат за одну подію. При цьому одночасно зростає кількість видів ризиків, які слід контролювати. Однак диверсифікація ефективна тільки для ризику, пов'язаного з конкретним інструментом, у той час як систематичні ризики, загальні для всіх інструментів, що розглядаються.

Лімітування операцій одна із найпоширеніших методів управління ризиками і є обмеження кількісних характеристик окремих груп операцій. Ліміт є кількісним обмеженням і необхідний у тих випадках, коли при проведенні операцій у розрахунок не приймаються необхідні характеристики ризикованості операцій. При необхідності в програмному забезпеченні можна встановити позиційні ліміти, «стоп-лосс» ліміти та ін. ситуації.

Рис 2.4. Приклад тактики лімітування та стоп-лосу в біржовому торговому терміналі

Джерело: побудовано за даними автора

Страховання, засноване на розподілі ризиків, що страхуються між учасниками страхування (страхувальниками), ускладнюється наявністю індивідуальних нетипових ризиків, пов'язаних з діяльністю конкретного

інвестора. Участь страхових інститутів у диверсифікації ризиків приватного Інтернет-інвестора дуже обмежена і досить дорога.

Одним із важливих факторів, що сприяли становленню системи управління ризиками на сучасному ринку цінних паперів, став стрімкий розвиток маржинальних операцій, які одночасно є інструментами підвищеного ризику та підвищеної прибутковості. В останні роки регулятором зроблено певні кроки щодо впорядкування маржинальних угод, більшість з яких вимагають від учасників ринку створення грамотної системи управління ризиками.

Основною умовою успішної роботи при здійсненні маржинальних угод є наявність у професійного учасника ринку цінних паперів автоматизованої системи обробки інформації, що дозволяє контролювати стан рахунків клієнтів, що проводять маржинальні угоди, в режимі он-лайн. Можливість виконання цієї вимоги учасниками ринку цінних паперів безпосередньо залежить від рівня автоматизації процесів обробки інформації, тобто від рівня IT-рішень, що застосовуються.

Розглянуті способи мінімізації ризиків не застосовні для технічних, операційних, провайдерських, шахрайських ризиків та ін. Цю групу ризиків можна скоротити, застосувавши більш сучасні та досконалі IT-технології захисту програм, поліпшення якості інтернет-зв'язку та постійну модернізації обслуговуючих серверів.[35]

РОЗДІЛ 3 ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНТЕРНЕТ-ТРЕЙДІНГУ В УКРАЇНІ

3.1. Переваги та недоліки інтернет-трейдингу

У попередніх пунктах було розглянуто представлені на українському та зарубіжних ринках торгові системи. Однак використання будь-якої з цих торгових систем не дає інвесторам ніяких гарантій повного захисту від ризиків.

Прагнення повного уникнення ризиків, пов'язаних з електронною торгівлею, може бути зведене тільки до повної відмови інвестора торгувати за допомогою Інтернету. Для непрофесійного учасника ринку можливість фінансових втрат є однією із важливих причин відмови від участі у торгівлі. Інтернет-трейдинг відкриває перед людиною великі можливості. На шляху до досягнення високих цілей можуть виникати труднощі, але й ряд переваг. Серед переваг виділимо такі:

- Підвищення ефективності роботи клієнтів на фондовому ринку. У нормального брокерського обслуговування у разі зростання кількості клієнтів виникає обмеження — пропускна спроможність брокера. Законодавством та біржовими правилами інвесторам заборонено безпосередньо торгувати на біржі, тому клієнт може виставляти свої заявки лише через брокера. Допустимо, що за один день 100 клієнтів обслуговує 5 брокерів. Але це зовсім не говорить про те, що на кожного брокера виходить 20 клієнтів на день. Усі 100 клієнтів можуть зателефонувати брокерам саме у той момент, коли на ринку відбуватимуться якісь зміни. Звичайно, хтось із брокерів просто фізично не встигне вчасно здійснити вказівку свого клієнта.

- Одночасна торгівля на кількох біржах: У традиційному режимі це дуже складно – різні телефонні номери, паролі, різні схеми розмови з брокерами. Так само більшість сучасних систем інтернет-трейдингу дозволяє «навантаження» отримувати в онлайні повини та котирування. Останнім часом з'явилися технічні рішення, що дозволяють надати автоматичне виконання сигналів механічних торгових систем, тобто процес повністю автоматизований і трейдер лише зрідка повинен дивитися на монітор. З'явилася можливість позабіржової торгівлі акціями. Можливий миттєвий доступ до світових фінансових ринків. Легкість та зручність перевірки стану рахунку або оплати рахунків можуть бути дуже привабливими для деяких інвесторів.[36]

- Мінімум технічного оснащення: Вам знадобиться лише комп'ютер та доступ до Інтернету. Програму завжди можна встановити на домашній або робочий комп'ютер, або навіть брати участь у торгах за допомогою системи інтернет-трейдингу, що працює через звичайний браузер. Також можна встановити програму на мобільні пристрої, такі як смартфон або портативний комп'ютер. До того ж, майже всі брокерські контори пропонують сьогодні приватним клієнтам місця у своїх дилінгових залах.

- Ефективність та якість роботи клієнта. Звичайне брокерське обслуговування часто пов'язане з частим запізненням інформації, яка надходить клієнту. У цьому сенсі Інтернет-трейдинг значно підвищує оперативність отримання інформації, клієнт оцінює поточний стан ринку і може реагувати навіть на його найменший рух.

- Низький рівень початкових фінансових вкладень. Навіть із невеликими коштами можна отримувати реальну віддачу. Пропозиції Інтернет-брокера виглядають набагато вигідніше – доступ до торгів можна почати з величини депозиту від 100 дол. проти 10000-25000 дол. для прямого доступу.

- Зміна психології гравця. Здійснюючи торгові операції, інвестор відразу бачить усі наслідки своїх дій, він має час виправити деякі з них. Гравець стає дисциплінованим, оскільки самоорганізація надзвичайно важлива для такого роду діяльності. [37]

Недоліками інтернет-трейдингу є:

- Безпека роботи та надійність брокера. Посередницькі організації мають перебудувати свій бізнес, тому що він стає більш технологічним. Як тільки відбувається впровадження інтернет-технологій, і посередники починають обслуговувати клієнтів через Інтернет, у них виникає потреба у захисті інформації, у надійному з'єднанні. Непоодинокі випадки, коли через втрату даних заявка не виконується або, навпаки, виконується двічі. З точки зору безпеки клієнтських коштів - надійність клірингового брокера з яким інвестор укладає договір при роботі через ECN вище, ніж інтернет-брокера. [38]

- Шахрайство в Інтернеті. Можливості поширення хибної інформації у Мережі практично не обмежені. Анонімність, яку надає своїм користувачам Інтернет, можливість охоплення великої аудиторії, висока швидкість і набагато нижча вартість розповсюдження інформації в порівнянні з традиційними засобами її передачі, роблять Інтернет дуже зручним інструментом для шахрайських дій.

- Відсутність грамотної та взаємовигідної підтримки від брокера. Приватний інвестор – це непрофесіонал. Він не має навичок та досвіду брокера. Не завжди можна чітко проаналізувати фондовий ринок і зрозуміти, що в конкретний момент варто купити, отримавши від угоди прибуток і скоротивши ризики. Ця ситуація можлива при купівлі опціону (наприклад, при високих цінах на нього) та подальшого покриття даного опціону. У цьому випадку можна отримати позицію із гарантованим прибутком. Але інвестор-початківець може просто не знати можливості такої угоди. [39]

- Юридичні проблеми. В Україні є юридичні проблеми, що гальмують розвиток інтернет-трейдингу. Зокрема, юридичні особи не мають права торгувати на біржах цінними паперами компаній, що є за кордоном. Обсяг коштів, які український інвестор може вкласти в акції зарубіжних компаній, не повинен перевищувати 75 тисяч доларів на рік. Багато людей з недовірою ставляться до Інтернету, оскільки мають слабе уявлення про свої права, не знають, як вони захищені від шахрайства, що робити у разі конфлікту.

Переваги Інтернет-трейдингу можуть обернутися його недоліками, і про це не варто забувати.

- Витрати. Інтернет-торгівля дає можливість значно зменшити транзакційні витрати як з точки зору організації, що надає посередницькі послуги, так і з позиції клієнта. Розмір брокерської комісії деяких Інтернет-брокерів становить символічну величину 0-5 с. за операцію. Подібна дешевизна транзакцій не в останню чергу призвела до колосального збільшення обсягу операцій на ринку. Це є позитивним фактором для приватного інвестора. У той же час ціна інтернет-підключення залишається для клієнта незмінною - у будь-

якого сервісу є своя ціна і у разі вибору швидкого та стабільного підключення 24 години на добу, ця вартість буде далеко не мізерною. [40]

- Зручність та простота у використанні. Натиснути кнопку комп'ютерної

миші як з технічної, так і психологічної точки зору простіше, ніж поговорити з

живим дилером по телефону. Торгові інтернет-системи обіцяють інвестору

більш швидкий і простий спосіб укладання угод, але час, що витрачається на

пошук обґрунтованих та перспективних інвестиційних рішень, не зменшується,

і успішне вкладення все ще вимагає жорсткого, професійного аналізу,

досконалого розуміння ринку та знання психології. Коли людині надається

більше інформації для обґрунтування свого судження, фактична точність

прогнозів збільшується набагато повільніше порівняно з упевненістю людини у

своїх прогнозах, навіть коли йдеться про професіоналів. Зменшення витрат і

простота торговельної діяльності призводять до того, що інвестор здійснює

помітно більшу кількість угод, ніж зробив би, використовуючи звичайні способи

торгівлі. Дослідники стежили за поведінкою торговців, які перейшли з

телефонної торгівлі на торгівлю в режимі on-line. Результати вказали на

збільшення оборотів портфелів з 74% до 96%, а також на те, що торгові дії

інвесторів стали вдвічі спекулятивнішими за своєю природою при значному

спаді прибутковості. У результаті інтернет-торговці торгують більше, при цьому

їхня торгівля більш спекулятивна і менш прибуткова, ніж раніше.

- Психологічний фактор. Інтернет-торгівля в очах початківця або не дуже

досвідченого інвестора швидше схожа на гру, ніж на життя. Торгуючи в

інтернеті, інвестори стають надто впевненими в собі, що і призводить до надміру

активної та здебільшого невдалої торгівлі. Така самовпевненість частково

стимулюється «відчуттям контролю та влади», яке є одним із домінуючих

факторів при виборі інтернет-торгівлі. Інтернет-трейдинг постійно перевіряє

людину на психологічну міцність. Потрібно бути сильною людиною, щоб

витримувати програші, без яких робота трейдера не обходиться. [41]

- Швидкість та доступність. Кожен користувач Інтернету рано чи пізно стикається з проблемою перебоїв у зв'язку, повільного доступу до завантажених інтернет-сторінок і ненадійності своїх Інтернет-провайдерів.

- Високі ризики. Брокерський, провайдерський, технологічний, операційний та ін. Інтернет залишається надзвичайно зручним, практичним та корисним інструментом у повсякденному житті будь-якої людини. Завданням будь-якого інвестора залишається обережна та спокійна оцінка всіх «за» і «проти» стосовно його стилю та об'єкта торгівлі.

3.2 Тенденції розвитку інтернет торгівлі на біржовому фондовому ринку України

Сучасний стан економіки України потребує ефективного відновлення фінансового ринку, в тому числі розвитку фондового ринку, так як він є одним з найважливіших його сегментів. Основою діяльності фондового ринку є фондові біржі. Як вже було зазначено раніше, фондові біржі – організації, які здійснюють торгові операції на фондовому ринку та є платформою, де зустрічаються покупці і продавці цінних паперів.

Нині Україна посідає 120 місце, серед 125 країн, з розвитку фінансового ринку. На сьогодні в розвинених країнах більшу частину ринку акцій займають первинні публічні розміщення акцій (IPO). Публічне розміщення акцій використовують для ефективного залучення грошових коштів підприємствами для фінансування даного підприємства з метою реалізації довгострокових завдань. Для світового ринку IPO 2019 рік став доволі значимим, так як змінився лідер по залученню фінансування. У 2014 році найбільша сума залучених грошових коштів була здійснена китайською компанією Alibaba Group Holding Ltd., вона становила 25,4 млрд. доларів. Проте, у 2019 році компанія Saudi Aramco (нафтова компанія) випустила на ринок IPO акції та виручила за них 25,6 млрд. доларів. Але, незважаючи на масштабність залученої суми, ринок IPO знаходиться на спаді своєї активності. [42]

Станом на 2020 р. вихід на ринок IPO здійснили 28 компаній з базовими українськими активами. Першою українською компанією, яка на ринку IPO залучила фінансування на суму 11 мільйонів доларів, стала у 2005 році компанія "Укрпродукт", що функціонує в галузі харчової промисловості. Загалом харчова галузь займає 11% в структурі IPO українських компаній. [43]

Рис. 3.1. Структура IPO українських компаній за секторами, %

Джерело: побудовано за даними [43]

Дані діаграми свідчать про те, що найбільший відсоток в структурі ринку IPO займають вітчизняні підприємства сільського господарства, а саме 39%. Це пояснюється тим, що Україна є аграрною країною. В більшості агрохолдинги України виходять на Варшавську фондову біржу (WSE) – 6 з 10 компаній за 2005–2013 роки. Загалом на Варшавську біржу здійснили вихід 13 компаній з українським капіталом і 2 компанії на альтернативну варшавську фондову біржу New Connect.

В 2013 році відбулися 2 останні успішні виходи українських компаній на ринок IPO - компанії Arricano (галузь нерухомості) та Cereal Planet (галузь промисловості) заробили по 24 та 154 мільйонів доларів. В Україні, незважаючи на кризовий стан економіки, фондовий ринок поступово розвивається. Про це свідчать позитивні тенденції нарощення обсягів біржових контрактів на

організаторах торгівлі. Одним із показників ефективності функціонування ринку цінних паперів є розвиток його організованого сектору. [3] Частка біржового ринку в загальному обсязі торгів на ринку цінних паперів у 2010 – 2019 роках на рис.

Рис. 3.2. Частка біржового ринку в загальному обсязі торгів на ринку цінних паперів у 2010 – 2019 роках, %

Джерело: побудовано за даними [44]

Частка біржового ринку в загальному обсязі торгів на ринку цінних паперів є доволі невисокою. Як бачимо, починаючи з 2015 р. показник частки біржового ринку в загальному обсязі торгів на ринку цінних паперів зменшується. Проте, в порівнянні з 2010 роком, в 2013 року цей показник значно зріс, спостерігається зростання на 15,85%. У 2014 році частка біржового ринку в загальному обсязі торгів на ринку цінних паперів зменшилася та становила 26,59%, у 2015 році – 13,35%, а у 2019 році показник досить зріс і становив 51,63%. У 2011-2014 рр. фондовий ринок України характеризувався доволі високою активністю біржового сегменту, але починаючи з 2015 року показники пішли на спад і лише у 2017 році знову почали підвищуватися. Динаміку виконаних біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі можна прослідкувати на рис. 3.3.

НУБІП України

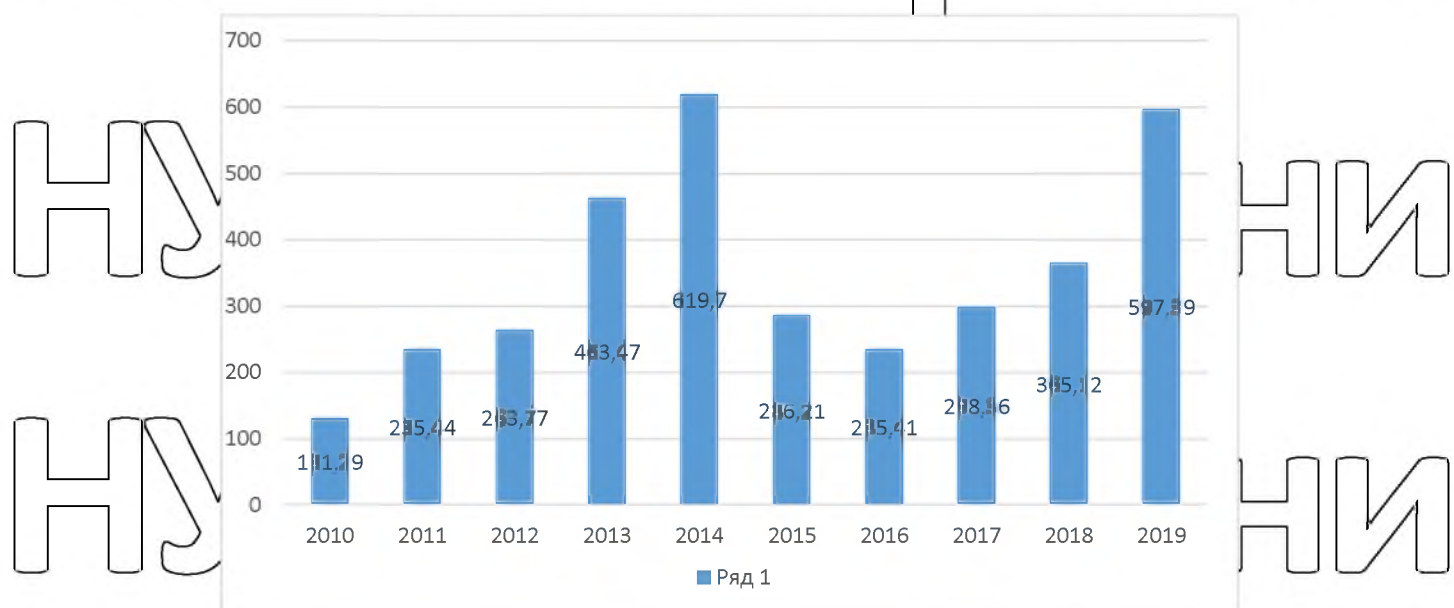

Рис. 3.3. Обсяг виконаних біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі у 2010 – 2019 роках, млрд грн.

Джерело: побудовано за даними [45]

Аналізуючи діаграму, бачимо, що найвищий показник виконаних біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі був у 2014 році і склав 619,7 млрд грн. У 2014 році, порівнюючи з попереднім 2013 роком, обсяг біржових контрактів з цінними паперами зріс на 33,72 %, що еквівалентно 39,55% ВВП України. А вже у 2015 та 2016 році даний показник знизився майже в 2,5 рази, порівнюючи з 2014 роком. Даний спад можна пояснити початком військового конфлікту на території України, проте вже в 2017 році показник обсягів виконаних біржових контрактів почав зростати і у 2019 році наблизився до рівня 2014 року, а саме становив 597,39 млрд грн [41].

Необхідно зазначити, що на сьогодні на фондовому ринку України використовується широкий спектр фінансових інструментів таких як акції, державні і муніципальні облігації внутрішньої позики, облігації підприємницьких структур, казначейські зобов'язання, ощадні сертифікати, державні й компенсаційні сертифікати, житлові чеки, інвестиційні сертифікати, облігації зовнішньої позики.

Україна є однією з небагатьох країн, на території якої здійснює свою діяльність така значна кількість фондових бірж. Проте, більша частина бірж не є гарантами високої якості послуг, а навпаки, призводить до децентралізації попиту та пропозиції на цінні папери, провокує процес маніпуляцій з цінами на ринку, призводить до встановлення різних принципів та правил укладення і виконання біржових контрактів. Наявність такої кількості торговельних майданчиків ускладнює контроль над проведенням операцій з цінними паперами та сприяє розповсюдженню процесу маніпуляцій з їх вартістю.[45]

Динаміку зростання обсягів біржових контрактів у 2014 році демонстрували фондові біржі «Перспектива» (79,15%), «ПФТС» (15,47%). Водночас істотно скоротилися обсяги торгів на організаторах торгівлі «УМФБ», «УФБ» та «ІННЕКС». Найбільший обсяг торгів за фінансовими інструментами на організаторах торгівлі протягом 2014 року зафіксовано з державними облигаціями України – 545,77 млрд грн (88,07% від загального обсягу біржових контрактів на організаторах торгівлі у 2014 році).

Протягом 2015 року із 10 фондових бірж, функціонуючих в Україні, лише дві – «ПФТС», «Перспектива» – відзначалися помітними обсягами торгівлі, контролюючи більш ніж 95,56% вартості біржових контрактів. Протягом 2016 року більшість фондових бірж демонструють зниження загального обсягу біржових контрактів. Причиною такого падіння є різке зменшення неринкових угод на організованому ринку. Крім того, три із восьми фондових бірж не виконали вимоги до мінімальної кількості наявних торговельних днів протягом року. Зростання спостерігається лише на ПФТС.

Упродовж 2018 року близько 91,01% біржових контрактів з цінними паперами було зосереджено на двох фондових біржах: «Перспективі» (67,23%) та «ПФТС» (23,78%). На організаційно оформленому ринку у 2019 році спостерігалася консолідація торгівлі цінними паперами. Близько 98,25% біржових контрактів (договорів) з цінними паперами було зосереджено на трьох фондових біржах: «Перспективі» (55,21%), «ПФТС» (33,93%) та «Українській біржі» (9,11%). Фондовий ринок України у 2018 році підскочив більш ніж на

80%. Україна стала кращою у світовому рейтингу фондових ринків за показником її ключового індексу, який з 1997 року розраховується однією з двох найбільших вітчизняних бірж ПФТС (Перша фондова торговельна система).

Індекс показує темпи приросту обсягів торгів на ринку і за цим показником

Україна у 2018 році обійшла такі країни, як Македонія, Катар, ОАЕ та Саудівська Аравія. За результатами 2017-го індекс ПФТС очолив аналогічний рейтинг Блумберга (американська компанія, постачальник фінансової інформації).

Цікаво, що Україна була попереду й обійшла такі країни: Казахстан, де індекс виріс на 64%, і Монголію (63%).[46]

Проте, на жаль, загалом обсяги українського фондового ринку у світовому масштабі залишаються незначними. Сумарно за 2018 рік обсяг торгів цінними паперами склав близько 260 млрд грн (8,5 млрд дол.). Для порівняння, обсяг торгів на Варшавській фондовій біржі щорічно складає більше 340 млрд євро, а на НьюЙоркській фондовій біржі щодня продається паперів на суму близько 54 млрд дол.

Аналіз сучасного стану функціонування вітчизняного фондового ринку України дозволив визначити основні проблеми, які стоять на шляху його ефективного розвитку:[47]

1) недосконалість законодавчо-нормативної бази регулювання відносин підприємств, які взаємодіють на фондовій торговій біржі, зокрема для захисту інтересів інвестора;

2) відсутність розвинутої мережі фондових бірж;

3) відсутня єдина налагоджена модель діяльності фондових бірж;

4) невисокий ступінь застосування похідних цінних паперів;

5) низький рівень розповсюдження інформації для населення про функціонування фондового ринку, що призводить до невисокої активності фізичних осіб на фондовій біржі, тобто несприйняття та недооцінка можливостей фондового ринку;

6) недосконало розвинута система інститутів недержавних інвестиційних фондів, страхових компаній та інститутів спільного інвестування;

7) низька здатність вітчизняного фондового ринку для залучення максимальної кількості коштів при спробах виходу на ринки IPO та складна процедура для розміщення акцій за кордоном;

8) фіскальний тиск податкових органів на підприємства, які публічно здійснюють господарську діяльність.

Розвиток фондового ринку в значній мірі залежить від чітко визначених заходів, які державі слід провести у сфері розбудови фінансової системи. Для поліпшення ситуації на вітчизняному фондовому ринку потрібно вжити певний ряд заходів:

1) для виконання запланованої мети необхідне функціонування розвиненої інфраструктури фондового ринку, а також має бути розроблено широкий спектр інструментів та ефективних механізмів взаємодії учасників ринку.

2) обов'язковою складовою розвитку вітчизняного фондового ринку повинна стати його інтеграція у міжнародні фінансові ринки. Разом з тим, ефективний розвиток фондового ринку України має бути тісно пов'язаним з розвитком інших сегментів фінансового ринку (банківського, страхового, сектору пенсійного забезпечення тощо).

3) головною функцією, за якою повинен функціонувати ринок цінних паперів, є забезпечення грошовим капіталом потреб економіки держави шляхом створення механізму акумулювання, розподілу та перерозподілу фондів коштів від особи, яка володіє вільними інвестиційними ресурсами, до особи, якій необхідні такі ресурси для розвитку.[48]

Таким чином, до основних напрямів модернізації та розвитку українського фондового ринку можна віднести:

- розвиток корпоративної реформи, підвищення ефективності регулювання емітентів, розвиток наявного та впровадження нового інструментарію на фондовому ринку;
- застосування стимулювання притоку інвестицій на фондовий ринок

НУБІП УКРАЇНИ

- забезпечення надійного і ефективного функціонування ринкової інфраструктури;
- забезпечення реалізації ефективної державної політики стимулювання покращення інвестиційного клімату

НУБІП УКРАЇНИ

- розвиток системи Internet-трейдингу; – роз'яснення серед населення про переваги і можливості вкладання коштів до фондового ринку.

3.3 Використання інвестиційних стратегій в інтернет трейдингу

У глобальному світі фінансових ринків, існують різноманітні стратегії трейдингу, які зазвичай поділяють залежно від часу, протягом якого утримується позиція (угода). Розглянемо 6 загальноприйнятих стратегій:

НУБІП УКРАЇНИ

- Високочастотний трейдинг - угоди тривають декілька секунд.
- Скальпінг- час утримання позиції обчислюється секундами та кількома хвилинами.

НУБІП УКРАЇНИ

- Дейтрейдинг - цей тип торгівлі називають ще трейдинг у середині дня. Як відомо з назви, всі угоди проводяться у межах однієї торгової сесії. Позиції утримуються не довше, ніж тривалість торгової сесії. Трейдер «йде додому» не маючи відкритих угод.

НУБІП УКРАЇНИ

- Свінг-трейдинг - позиція утримується більше одного дня. Зазвичай – від кількох днів до кількох місяців. Чітких часових рамок вона немає.

НУБІП УКРАЇНИ

- Середньострокова торгівля - цей спосіб для тих трейдерів, які ловлять довгі коливання. Трейдери утримують позиції протягом багатьох тижнів та місяців.

НУБІП УКРАЇНИ

- Довгостроковий трейдинг - це вид торгівлі за принципом "купити і утримувати" найбільше підходить для фондового ринку. Яскравий приклад довгострокового інвестора-один із найбагатших людей планети – Уоррен Баффет.

НУБІП УКРАЇНИ

Далі розглянемо докладніше кожен із наведених стратегій торгівлі, їх переваги та недоліки

НУБІП УКРАЇНИ

Високочастотний трейдинг - це трейдинг, тривалість угод, у якому становить частки секунди, тобто їх відкриття та закриття відбувається дуже

часто. Ще одна назва цього виду трейдингу – HFT або HF Trading. Назва походить від англійської High Frequency, що перекладається як висока частота.

Таку торгівлю проводять роботи, оскільки в середньому угода може залишатися відкритою близько 100 мілісекунд. Протягом одного торгового дня відкривається та закривається велика кількість угод. Ефективність торгівлі залежить від якості роботи, оскільки він забезпечує учаснику торгівлі стабільні грошові потоки при мінімумі тимчасових витрат. У ньому полягає головний плюс високочастотного трейдингу.

До переваг HFT торгівлі належить те що, за створення ідеального радника (робота), трейдер отримує універсальний механізм, який приносить йому прибуток. Крім стабільного потоку грошей, у нього залишається багато вільного часу.

Однак у цьому стилі торгівлі є свої підводні камені, труднощі та ризики.

Вони полягають у наступному:

Робота досить складно запрограмувати, крім того, є свої особливості щодо його тестування та оптимізації. Для HFT трейдингу необхідні спеціальні умови: швидкий та безперебійний інтернет, стабільний доступ до торгового майданчика. Затримки, навіть вимірювані в мілісекундах, можуть стати фатальними і спричинити серйозні втрати.

За часті угоди доводиться платити великі комісії, тому на трейдера чекають великі комісійні витрати за здійснення торгових операцій. Для високочастотного трейдингу підходять не всі ринки. Торгувати потрібно лише з високоліквідними активами з найменшими витратами. Переважно, щоб були умови, на яких торгують маркет-мейкери. Часто відбувається так, що з часом HFT радник, як і будь-який інший робот, перестає бути ефективним у зв'язку із мінливістю ринку, яка потребує змін правил торгівлі.[49]

Якщо у трейдера виникають складнощі із програмуванням торгового робота, він може вибрати альтернативний варіант HFT-трейдингу – скальпінг. Він є торговельною стратегією, коли відкриття угод відбувається на кілька секунд, іноді хвилини. Скальпінг полягає у здійсненні великої кількості дрібних

угод. Він відрізняється від високочастотного трейдингу тим, що у торговому процесі бере участь не робот, а сам трейдер.

Мета торгівлі з використанням цієї стратегії полягає у одержанні прибутку за підсумками торгового дня. У скальпінгу ніколи угода не залишається відкритою на ніч. В якості активів необхідно обирати високоліквідні цінні папери, інакше значно підвищується ймовірність отримання збитків. Важливо відстежувати цінові зміни для декількох паперів і вибрати оптимальний варіант для їх покупки в певний момент.

Скальпінг дає новачкам у трейдингу наступні переваги:

- Швидке напрацювання необхідних навичок та досвіду;
- вивчення принципів ринку;
- Вироблення важливих психологічних аспектів.
- відсутність необхідності у великому початковому депозиті – достатньо 100-200 доларів як стартовий капітал
- Високий потенціал збільшення депозиту з допомогою багаторазового обороту капіталу;
- Відносно просте формування торгового плану, оскільки операції скальпінгу не можна назвати складними;
- Велика кількість сигналів навіть на одному ринку протягом торгового дня;
- Відсутність ризику перенесення угоди наступної доби через ніч.

До мінусів скальпінгу можна віднести такі речі:

- Скальпінг часто зіштовхується із значними витратами у вигляді великих комісій через часте відкриття угод. Буває, що прибуток від угоди відповідає розміру комісії. У зв'язку з цим відсоток прибуткових угод у скальпінгу має бути високим;
- Існують високі вимоги, пов'язані з якістю та швидкістю інтернету та роботою комп'ютерного обладнання;

• Стиль торгівлі є досить виснажливим, оскільки вимагає постійного знаходження за монітором та зосередження з метою відстеження ходу торгів. Це потрібно для того, щоб не пропустити слушний момент для відкриття угоди. Крім того, кожна угода потребує особливої уваги для супроводу. Для спрощення цього завдання краще вибрати конкретний час для торгівлі, наприклад, близько двох годин з початку кожної сесії.

• Зосередившись на дрібних таймфреймах, можна випустити з уваги вплив старших торгових періодів;[50]

Рис. 3.4. Приклад стратегії скальпінгу в біржовому торговому

терміналі

(Джерело: побудовано автором за даними автора)

Цей стиль торгівлі підходить для активних людей. Стратегія скальперів полягає у великій кількості дрібних угод та закритті торгового дня з позитивними результатами. Скальпери прагнуть ушіймати дрібні імпульси, спровоковані різними факторами. Скальпінг підійде тим трейдерам, які люблять екстремальні відчуття, спричинені викидом адреналіну внаслідок швидкої торгівлі.

Зазвичай в робочому просторі скальпера є безліч біржових склянок і кластерних графіків у яких встановлені торгові періоди від однієї секунди до декілька хвилин.

Дейтрейдинг чи внутрішньоденна торгівля. Дейтрейдинг, intraday або внутрішньоденний трейдинг полягає у торгівлі всередині одного дня, як можна зрозуміти, судячи з назви даного торгового стилю. Тобто всі угоди відкриваються та закриваються в межах однієї торгової сесії.

Угоди здійснюються за допомогою інструментів технічного аналізу та цінних графіків. Денні трейдери ставлять собі за мету отримання невеликого прибутку за рахунок торгівлі цінними паперами або ф'ючерсними контрактами за рахунок великої кількості угод або строгого обмеження збитків.

Основна перевага внутрішньоденної торгівлі – це потенціал для отримання великого прибутку, проте реалізувати його під силу не кожному трейдеру. Внутрішньоденний трейдер має бути рішучим, старанним та дисциплінованим. Такі якості потрібні для того, щоб досягти успіху в такому стилі торгівлі, як трейдинг усередині дня.

Intraday-трейдинг – це стиль торгівлі, що передбачає менше скоєних угод, ніж у скальпінгу. Суть даного стилю торгівлі полягає у отриманні невеликого прибутку від численних угод, які разом після закінчення торгового дня можуть принести значний прибуток.

Для трейдера важливо скласти план та дотримуватися його у процесі торгівлі. Підводні камені торгівлі всередині дня ті самі, що й у скальпінгу. Отже, недоліки інтрадей-трейдингу:

Торгівля вимагає повної зайнятості протягом торгового дня. Щоб стати внутрішньоденним трейдером, необхідно залишити основну роботу та відмовитись від отримання стабільної заробітної плати раз на місяць. З того моменту, як трейдер вирішив торгувати всередині дня, він повністю залежить від своїх зусиль і рівня професіоналізму, щоб отримувати стабільний прибуток і жити за кошти, отримані в результаті торгівлі. Така відповідальність є одним із недоліків інтрадей-торгівлі.

Дейтрейдери повинні конкурувати з роботами, хедж-фондами і такими професійними учасниками ринку, які мають мільйонний капітал і витрачають його на отримання переваг у торгівлі. У такому середовищі у внутрішньоденного

трейдера часто не залишається іншого вибору, крім необхідності в підвищенні власної конкурентоспроможності, яка полягає у придбанні просунутого програмного забезпечення, необхідного для здійснення аналізу та торгівлі.

Як і скальпінг, внутрішньоденний трейдинг пов'язаний із стресом, пов'язаним із необхідністю спостереження за декількома моніторами одночасно з метою знаходження можливостей. Внутрішньоденний трейдинг потребує високого рівня концентрації та зусиль. Дуже це призводить до емоційного вигоряння.

Інтрадей-трейдер дуже залежить від комісії. Наприклад, цілком реально, що активний учасник торгівлі всередині дня, який має депозит у розмірі 20 тисяч доларів і торгує з ф'ючерсними міні-контрактами (e-mini S&P), може накопичити загальну комісію, яка становить у сумі 5-10 тисяч доларів за підсумками року.

Недостатньо дисциплінований і підготовлений трейдер зазвичай закінчує торгівлю великими збитками, оскільки внутрішньоденний трейдинг може бути неблаганним. І все ж, маючи власний план і дотримуючись його з усією дисциплінованістю, інтрадей-торгівля може бути досить вигідною та ефективною.[51]

Оскільки цей стиль торгівлі пов'язаний з величезними ризиками фінансових втрат, статистика показує, що майже всі інтрадейщики на початку своєї практики зазнають збитків. А за кілька місяців лише деякі з них досягають стабільних показників прибутку.

Можливість перечекати періоди невизначеності є одним із плюсів інтрадей-трейдингу. Також до переваг належать такі:

- Дейтрейдер працює один протягом усього торгового дня і не залежить від примх керівництва. Він може скласти собі гнучкий графік торгівлі.
- Оскільки на ніч не залишається відкритою жодна угода – вони мають бути закриті наприкінці торгового дня, внутрішньоденний трейдер може спати вночі спокійно, оскільки будь-які ризики виключені.
- Дейтрейдинг дозволяє напрацювати досвід за досить невеликий період часу. Дейтрейдери зазвичай відкривають близько десяти угод за один

торговий день, а це набагато менше, ніж відкривають скальпери. Проте, трейдер все одно щодня набуває необхідних знань та напружує належний рівень майстерності.

- Незважаючи на привабливість цього стилю торгівлі, багато інтрадей-трейдерів не можуть отримувати великий прибуток. Основною причиною цього є відсутність дисципліни та належного рівня підготовленості. Саме вони сприяють невдачі трейдера у процесі внутрішньоденної торгівлі. [4]

Незважаючи на те, що правила ризик-менеджменту та управління капіталом попереджають, що учасники внутрішньоденної торгівлі повинні ризикувати лише тими коштами, які вони можуть собі дозволити втратити, насправді вони часто зазнають великих збитків за рахунок маржинальних угод або угод, скоєних на позикові гроші з різних джерел.

Такі збитки можуть не лише зруйнувати кар'єру в інтрадей-трейдингу, а й призвести до серйозних проблем, погіршити життя трейдера.

Рис.3.5. Приклад інтрадей-трейдингу в торговому біржовому терміналі

Джерело: побудовано за даними автора

Свінг-трейдинг. Свінг-трейдинг передбачає утримання угоди більше ніж на один торговий день. Як правило, угода утримується протягом кількох днів і навіть місяців – обмежених рамок у свінг-трейдингу не передбачено.

Цей стиль трейдингу ґрунтується на аналізі цінних коливань акцій, валютних пар та інших активів, що тривають кілька днів (місяців). Якщо порівнювати свінг-трейдинг із дейтрейдингом, він не займає у трейдера повний торговий день.

Кожен власник капіталу для інвестування та цінних ідей може спробувати цей стиль торгівлі. Більш тривалі торгові періоди, що тривають одну годину, чотири години або день, дозволяє трейдеру відволікатися від монітора і не проводити за ним цілий день. Крім того, він може поєднувати торгівлю з іншим видом зайнятості.

Позитивними сторонами свінг-трейдингу можна назвати:

- Трейдер може залишати угоду відкритою протягом декількох днів і навіть тижнів. Це сприяє отриманню більшого прибутку, ніж торгівля одними й тими самими активами кілька разів за торговельний день.
- Так як цей стиль трейдингу рідко стає повною зайнятістю, трейдер набагато менше перевтомлюється через постійні стреси, які супроводжують торгівлю на біржі. Він має час на те, щоб займатися іншими справами, підтримувати нервову систему в здоровому стані, запасатися енергією.
- Свінг-трейдингом можна займатися за допомогою будь-яких пристроїв - звичайного комп'ютера, ноутбука, смартфона або планшета, на якому необхідно встановити торговий термінал брокера. Суворих вимог до програмного забезпечення, швидкості інтернету не передбачено.
- Учасники торгівлі, які вибрали свінг-трейдинг, зазвичай мають альтернативні джерела прибутку як постійної роботи тощо.

Негативними сторонами цієї стратегії є:

- Як і в будь-якому вигляді біржової торгівлі, трейдинг, заснований на цінових коливаннях, теж може спричинити великі втрати. Оскільки свінг-трейдери утримують угоди довше, ніж інтрадей-трейдери, у них також є ризики отримання серйозних збитків, які збільшуються за рахунок утримання угоди через день.

- Учасники торгівлі, які воліють займатися свінг-трейдингом, часто входять у ринок не за найкращими цінами. За рахунок моніторингу цінового графіка один-два рази на день їм залишається задовольнятися тими цінами, які пропонує ринок у момент, коли відкривається угода.

- Занадто тривалий період очікування торгового сигналу, що свідчить про момент для відкриття угоди – це ще один недолік цього стилю торгівлі. Скальпери отримують торговельні сигнали часто. Учасники свінг-трейдингу можуть чекати на сетапа не один день. Сетап у трейдингу є формацією на ціновому графіці, сформовану ціною. Вона дає можливість вигідного відкриття угоди [51].

Середньострокові трейдери утримують угоди протягом кількох місяців і навіть років. Встановлених рамок тут немає, хоча існує думка, що середньострокова торгівля передбачає утримання угод протягом кількох днів. Цей стиль торгівлі підходить для трейдерів, які прагнуть уловити довгі цінові коливання. Для інвестування найкращий актив – це акції. Валютні пари або нафта дуже схильні до цінових змін. Їх не рекомендують для середньострокового інвестування.

До мінусів стратегії відносяться такі:

- Трейдер повинен мати великий багаж знань ринку, у тому числі методів фундаментального аналізу.
- Торгівля передбачає необхідність проведення оцінки великої кількості цінних паперів, економічних секторів, щоб обрати оптимальний актив для покупки серед запропонованих на ринку.

- Трейдерам, які віддають перевагу активній торгівлі, цей стиль не підійде, тому що він передбачає необхідність утримання угоди протягом тривалого періоду.

Позитивними сторонами середньострокової торгівлі є:

- Відсутня необхідність швидкого ухвалення рішень. Це дає можливість спокійно провести аналіз та оцінку перспектив збільшення котирувань акцій.
- Відсутня потреба у використанні високотехнологічного обладнання для торгівлі.
- Немає великих витрат, пов'язаних із високими розмірами комісії за проведення численних торгових операцій.
- Торгівля пропонує величезний вибір ринків і потребує мінімальних витрат часу.
- Треjder зберігає свої емоції у процесі торгівлі, на відміну внутрішньоденної торгівлі. Це дозволяє зберігати ясний розум і розумно оцінювати перспективи розвитку та зростання емітента.

Якщо довгострокові інвестори віддають перевагу великим та відомим компаніям-емітентам, то середньострокові трейдери можуть сформувати портфель з акцій не дуже відомих, але досить перспективних емітентів.

Рис. 3.6. приклад середньострокового інвестування в торговому терміналі

(Джерело: побудовано за даними автора)

Довгострокове інвестування. Стратегія довгострокового інвестування називається інвестиційною торгівлею. Інвестор ретельно обирає відповідні акції або інші цінні папери для покупки з метою максимально тривалого утримання.

Для цієї мети зазвичай підходять акції перевірених і надійних емітентів, які забезпечують стабільну виплату дивідендів.

Довгострокова торгівля здійснюється за принципом «купи та тримай». Відомо, що такий принцип властивий фондовому ринку. Один з найвідоміших і найбагатших людей Уоррен Баффет радить купувати лише ті активи, які радий був мати інвестор, якщо ринок закритися на десять років.

До позитивних сторін довгострокової торгівлі відносяться:

- Не пов'язана зі стресовими ситуаціями, у трейдера відсутня потреба постійного відстеження ситуації на ринку цінних паперів;
- Треjder може заощадити багато часу, який краще присвятити своєму розвитку та вивченню інших ринків, а також іншим заняттям, не пов'язаним із біржовою торгівлею;
- Довгострокова торгівля не пов'язана з великим клопотом, необхідністю вивчення різних торгових стратегій та терміналів, вона не вимагає бути активним протягом дня;
- Інвестор отримує прибуток як від зростання котирувань акцій, так і від виплати дивідендів;
- Відсутні зайві чималі витрати у вигляді комісій за укладання угод.

Якщо не враховувати специфіку певної країни, а аналізувати загалом, то довгострокове інвестування дає змогу заощадити на податках. Якщо трейдери, які надають перевагу короткостроковому інвестуванню, сплачуватимуть 20-30 відсотків податку на приріст капіталу, у цей же час прирости капіталу довгострокових інвесторів будуть обкладатися податком набагато меншим – лише 5-15 відсотків.[50]

До мінусів довгострокового інвестування належать такі:

- Довгострокова торгівля потребує багато вільного капіталу. Тобто, трейдер повинен мати порівняно великий стартовий капітал, який

НУБІП УКРАЇНИ

буде вільним протягом кількох років. Інвестор повинен бути готовим, що якась частина його капіталу буде інвестована в будь-які акції і він не зможе скористатися нею для отримання прибутку від короткострокових спекуляцій.

НУБІП УКРАЇНИ

- Довгострокове інвестування вимагає володіння глибокими знаннями фундаментального аналізу. Інвестор повинен добре розуміти, в які активи він вкладає власний капітал. Він не може просто приймати рішення виходячи з будь-яких новин, рекомендацій та чуток. Використовувати для купівлі-продажу активів графіки чи торгові сигнали індикаторів технічного аналізу недостатньо. Необхідно бути просунутим професіоналом у фундаментальному аналізі як конкретного емітента, так і світової економіки загалом.

НУБІП УКРАЇНИ

- Довгостроковий трейдинг вимагає запастись терпінням. Якщо трейдер не вміє зберігати спокій, то у довгостроковій перспективі це створить йому проблеми

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ

ВИСНОВКИ

Буквально за кілька років середовище та умови функціонування світових ринків капіталу кардинально змінилися. Основним фактором впливу на це стало перетворення Інтернету на глобальне розподілене середовище фінансових транзакцій та інвестицій, доступ до якого здійснюється з будь-якої точки світу за наявності мінімальних апаратних та програмних ресурсів. Учасники ринку можуть отримувати доступ до торгів на фінансовому та фондовому ринках цілодобово, завдяки доступу через мережу інтернет.

В даний час приватний інвестор за розумну плату (а часто і безкоштовно) має доступ до якісних фінансово-інформаційних сервісів (котирування, новини, звіти компаній, дослідження, рекомендації, засоби технічного аналізу), які раніше були доступні лише великим брокерам, банкам та іншим інституційним інвесторам.

Розвиток механізмів і технологій маржової торгівлі, орієнтованих на дрібних інвесторів, зниження ім "підлоги входу" до ринку, поява дисконт-брокерів, спрощення механізмів доступу до ринків. Як наслідок — феноменальне зростання кількості нових гравців, які забезпечили підвищення ліквідності ринку загалом.

1. Отже, з розвитком нових технологій інтернету, починають виникати нові види інтернет-послуг, одним з видів яких є фінансові Інтернет-послуги – Інтернет-банкінг, Інтернет-трейдинг, Інтернет-брокер та віртуальні (електронні) біржі. Даний вид послуг має такі переваги: зручність, швидкість, економію часу, оперативність, доступність з будь-якої точки світу, поряд з тим існують і недоліки – технологічний, брокерський, провайдерський ризики. Фінансові Інтернет-послуги є новою тенденцією у розвитку фінансової системи, потребують подальшого вивчення та застосування на практиці в Україні, для забезпечення конкурентоздатності та процвітання економіки.

2. Ринок цінних паперів потребує певних заходів, які підвищили б його міжнародну привабливість, виходячи з вивченої інформації одним із заходів, на мою думку, є підвищення інвестиційної культури населення. Саме вирішення

цієї проблеми потребує фондовий ринок України. Інтернет трейдинг, безумовно, збільшив ліквідність ринку цінних паперів, але перспектива виходу вітчизняного фондового ринку на міжнародну арену потребує значно більшої кількості учасників фондового ринку, що, в свою чергу, дасть збільшення ліквідності.

Таким чином, подальший розвиток Інтернет трейдингу значно розвине вітчизняний фондовий ринок та дасть можливість Україні залучати все більше інвестицій як внутрішніх, так і зовнішніх ринках.

3. Було проаналізовано стан правового регулювання фондового ринку України та його місце у фінансовій системі, визначено, що законодавча база має ще досить прогалин та поки що не може прирівнюватись до міжнародних стандартів правового регулювання у сфері фінансових послуг. Для того щоб усунути такі прогалини, Україна взяла курс на європейську інтеграцію та зобов'язалась провести відповідні реформи щодо законодавчої бази, які були нормативно закріплені у Комплексній програмі розвитку фінансового сектору України до 2020 року та в Стратегії розвитку фінансового сектору України на 2020–2025 роки. У результаті першої програми були прийняті нові закони щодо посилення захисту прав інвесторів, розвитку депозитарно-клірингової діяльності, однак не було посилено інституційну незалежність НКЦПФР, не було підписано відповідний договір із IOSCO. Тож питання щодо відповідності міжнародним стандартам досі потребує вирішення.

4. Заявку на здійснення угоди може подати на біржу тільки професійний учасник ринку, що уклав договір з біржею, й виконав усі вимоги її Правил. Основний бізнес торгівця полягає в тому, щоб виконувати на біржі заявки, отримані ним від своїх клієнтів. Якість роботи брокера залежить від того наскільки вмів він виконувати клієнтські заявки, а також визначається рівнем і різноманітністю додаткових послуг. Головна перевага такої дворівневої моделі полягає у тому, що вона забезпечує конкуренцію між торговцями, які зацікавлені в збільшенні числа своїх клієнтів, відповідно вони повинні підтримувати якість своїх послуг на високому рівні. За якість брокерських послуг також уважно стежить держава. Для цього кожний торговець повинен одержати ліцензію,

регулярно здавати звітність і виконувати всі вимоги законодавства, основна мета якого - максимально можливий захист кінцевого інвестора.

5. НКЦПФР, як регулюючий та наглядовий орган державної влади, веде реєстр професійних учасників фондового ринку, до яких належать фондові біржі, торговці цінними паперами, зберігачі та компанії з управління активами. За допомогою реєстру Комісія відстежує сучасний стан розвитку фондового ринку України та забезпечує високу якість регулювання і контролю діяльності учасників фондового ринку. Саме шляхом встановлення режиму ліцензування НКЦПФР виконує контрольні функції.

6. Отже, з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Міра ризику враховується біржовим фахівцем на підставі отримання спекулятивного прибутку. Професіонали біржової справи визначають кожен із факторів ризику заздалегідь, вони мають свої власні методи прийняття рішень, на основі яких визначається загальний рівень ризику, прийняттого в тій чи іншій ситуації. Це і є системою управління ризиками. Розмаїття біржових ризиків, їх взаємозв'язок і взаємозалежність зумовлюють актуальність подальшого вивчення природи ризиків, управління біржовими ризиками, створення ефективного біржового механізму, складником якого повинен стати механізм гарантування біржових угод.

7. Основні переваги інтернет-трейдингу:

- Займатися Інтернет-трейдингом за наявності інтернет-зв'язку, можливо в будь-якому місці, маючи ноутбук або мобільний пристрій

- При досягненні трейдером певного професійного рівня може стати додатковим способом заробітку, або на його основі можна організувати власний бізнес.

- Інтернет-трейдинг суттєво спрощує процедуру здійснення угоди.

- Можлива торгівля на однакових умовах зі всіма учасниками ринку. Ніхто з трейдерів не має переваг у доступі до торговельної інформації або умов здійснення операцій.

- Зручність взаєморозрахунків. Крім процедури на стадії відкриття рахунку, де потрібні певні документи, надалі при виведенні прибутку ніякої документації не потрібно, лише комп'ютер (ноутбук) та Інтернет.

- Можливість здійснювати контроль за своїми торговими позиціями і рухом грошових коштів у режимі реального часу.

- Можливість застосування різних торгових стратегій, використання систем автоматичної торгівлі та передачі грошових коштів керуючому рахунком у довірче управління.

- Можливість торгівлі на біржах, як для резидентів, так і для нерезидентів України.

До недоліків інтернет-трейдингу можна віднести:

- Високі ризики втрати капіталу при торгівлі на форекс ринку або біржах.

- Серйозне заняття активним інтернет-трейдингом вимагає досить багато часу і передбачає регулярну присутність за комп'ютером.

- Існує залежність від технічних факторів (наприклад, зникнення Інтернету). У таких випадках виходом є зв'язатися з брокером по телефону, що не завжди можливо, особливо при роботі з закордонним брокером

- Наявність помилкових стереотипів у громадян про недостатню безпеку торгівлі в інтернеті

8. За останні роки вітчизняний фондовий ринок має суперечливі тенденції розвитку. Вихід українських компаній на ринок IPO поки не знайшов значного поширення. 2013 рік був останнім роком успішного виходу на світовий ринок IPO двох компанії з українським капіталом. У більшій кількості на ринок первинного публічного розміщення акцій виходять потужні підприємства аграрного сектору економіки. Показники загальних обсягів торгівлі цінними паперами, що використовуються на фондовому ринку, зросли, проте, зменшилась кількість випущених в обіг акцій та облігацій. Розвиток ефективного вітчизняного фондового ринку неможливий без подолання низки перешкод: низька поінформованість населення щодо діяльності фондових бірж, недосконала законодавчо-нормативна база регулювання функціонування

фондового ринку, недосконало розвинута система інститутів, які діють на фондовому ринку (страхових компаній, недержавних інвестиційних фондів тощо) та інші. Вирішення зазначених проблем дозволить активно та продуктивно розвиватися українському фондовому ринку.

9. Кожен стиль торгівлі має свої позитивні та негативні сторони та пов'язаний з різноманітними ризиками. Крім того, глобальні ринки дедалі більше стають конкурентними. Важко сказати, який вид трейдингу кращий. Щоб вибрати оптимальний, необхідно орієнтуватися на вподобання трейдера, його досвід та знання, можливості та особливості характеру. Незалежно від того, який стиль торгівлі оберє трейдер, для прибуткової та ефективної торгівлі необхідно користуватися методами фундаментального аналізу. Це обумовлюється тим, що вони досліджують чинники, які створюють цінові коливання на ринку. До таких факторів можна віднести стан рівноваги попиту та пропозиції, грошові потоки, настрої інших учасників торгівлі, взаємозв'язок ринків між собою та інші.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Розвиток Інтернет-трейдингу в Україні // Цінні папери України – 2009. – № 43. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : securities.org.ua
2. internettrading/publish/antrop3.html - Зарубіжні ринки і антропологія Інтернет-трейдинга
3. Інтернет-трейдинг в Україні / Економічна правда [Електронний ресурс]
4. Розвиток Інтернет-трейдингу в Україні [Електронний ресурс] / Семнук С. В. Режим доступу : www.securities.org.ua.
5. <https://ffin.ua/ru/blog/articles/investopediia/post/shcho-take-internet-treidvnh>
6. Мамчип Р «Сучасна індустрія інтернет-трейдингу. Частина I. Витоки і технологія» розміщено в архіві <http://www.ibusiness.ru/>
7. NASDAQ - National association of securities dealers automated quotations - Автоматизовані котирування Національної асоціації дилерів з цінних паперів (фондового ринку).
8. Richniy_zvit_NKTsPFR_2020_.pdf
9. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
10. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
11. Objectives and Principles of Securities Regulation. International Organization of Securities Commissions. URL: <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD561.pdf>.
12. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року. URL: <https://old.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=43352266>.
13. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року (проект). URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy2025.pdf?v=4.
14. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80>.

15. Стратегія розвитку фінансового сектору України на 2020–2025 роки. URL: <https://arc.nssmc.gov.ua/documents/strategy-a-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrani-do-2025-roku/>.

16. Багатосторонній меморандум про взаєморозуміння щодо консультування та співробітництва та обміну інформацією. URL: https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCO_PD386.pdf.

17. Меморандум між Україною та Міжнародним валютним фондом про економічну та фінансову політику. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0360500-14>.

18. Проект посилення інституційної спроможності Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: https://www.president.gov.ua/storage/j-files-storage/00/51/82/53bbdda960a7b0e2772e1399bc44dae9_1512730135.pdf.

19. Проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо захисту інвесторів від зловживань на ринках капіталу». URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61522

20. Семчук О. Проблеми розвитку фондового ринку України / О. Семчук // Економіка і право – 2009. – № 2 – С. 9–12.

21. <https://minfin.com.ua/forex/companies/>

22. <https://www.interactivebrokers.co.uk/>

23. <https://exante.eu/ru/>

24. <https://ffir.ua/ru>

25. <https://just2trade.online/ru/>

26. <https://www.home.saxo/ru-ru>

27. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав інвесторів» URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/289-19>.

28. <https://www.nssmc.gov.ua/for-market-participants/profuchasnykam/depository-institutions/>

29. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-20>.

30. Закон України «Про депозитарну діяльність України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17>.

31. <https://svitinvest.com.ua/analitika/dumki-po-rinku-blog/rizik-menedzhment/>

32. Квіта Г. М. Тенденції розвитку торгівлі цінними паперами на фондових біржах

33. InVenture investment portal (2020), "Market overview of the initial public offering of shares and prospects"

34. Borovik, L.V. (2020), "Innovation is the main method of intensifying investment processes in agriculture". Finansovyy prostir, vol. 1 (37), pp.8-15.

35. The official site of National Commission on Securities and Stock Market (2021), available at: <https://www.nssmc.gov.ua/> (Accessed 01 June 2021).

36. Беляєв А. Принципи побудови механічних торгових систем / А. Беляєв, С. Євтушенко // Валютний спекулянт, 2013. - №6 (80). - С. 12 - 14.

37. Каленкович А. Модель даних для розробки торгових стратегій / А. Каленкович: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.0-forex.ru/56.html>

38. Морріс Г. Японські свічки: метод аналізу акцій та ф'ючерсів, перевірений часом / Г. Морріс. 4-те вид. - М.: Альпіна Бізнес Букс, 2013. - 256 с.

39. Найман Е. Шлях до фінансової свободи: професійний підхід до трейдингу та інвестицій / Е. Найман. 5-те вид. - М.: Альпіна Бізнес Букс, 2012. - 476 с.

40. Найман Е. Мала енциклопедія трейдера / Е. Найман. 11-те вид. - М.: Альпіна Бізнес Букс, 2014. - 455 с.

41. Сафін В.І. Торгова система трейдера: фактор успіху, ForexClub Academy, Академія біржовий

торгівлі / В. І. Сафін. 4-те вид., испр. та дод. - С-Пб.: Пітер, 2012. - 243 с.

42. Танклевська Н.О., Кальченко М.М. Стан та проблеми формування фондового ринку в Україні. Ефективна економіка. № 9. 2013. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/>

43. Інвестиційний портал InVenture. Огляд ринку первинного публічного розміщення акцій та перспективи виходу українських компаній на IPO. 2020. URL: <https://inventure.com.ua/analytics/articles/oglyadrinku-pervinnogopublichnogoroznshennya-akcij-ta-perspektivi-vihodu-ukrayinskih-kompanij-na-ipo>

44. Офіційний сайт. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/> (дата звернення 01.06.2021 р.).

45. Алєйнікова Н.М. Функціонування фондового ринку України в умовах економічної нестабільності фінансового середовища. Вісник ОНУ імені І.І. Мечнікова. 2016. Т. 21. Вип. 4(46). С.144–149.

46. Чемерис Є. Кінцем якого фондового ринку нас лякають. Сайт Економічна Правда. 2012. URL: <http://www.epravda.com.ua/columns/2012/11/8,343147/> (дата звернення 02.06.2021 р.).

47. Джусов О.А., Коротун А.С., Поворозник В.О. Фондовий ринок України: сучасний стан, проблеми

розвитку та перспективи. Економічний простір. 2012 №32. с.99–108. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

48. Стефурак Є.Д. Фондові біржі України як основні організатори торгівлі цінними паперами. URL:

http://www.rusnauka.com/6_NITSHB_2011/Economics/4_80386.doc.htm(дата звернення 02.06.2021 р.).

49. Розвиток Інтернет-трейдингу в Україні // Цінні папери України. – 2009. – № 43. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : securities.org.ua.

50. Гладун Д. Перспективи інтернет-трейдингу в Україні / Д. Гладун // Інвестиції та інвестування в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://inernettrading.at.ua>.

51. Шкодїна І.В. Динаміка розвитку фондового ринку України // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – №5. – С.146–157.